

T.C.
GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIğI

2012 YILI BÜTÇE SUNUŞU

Mehmet Mehdi EKER
Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı

KASIM-2011

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	4
1. TARIM SEKTÖRÜNE BAKIŞ	5
1.1. TARIMSAL BÜYÜME VE TARIMSAL GAYRI SAFİ YURTIÇİ HASILA.....	5
1.2. TARIMSAL DIŞ TİCARET	5
1.3. TARIMSAL İSTİHDAM.....	6
1.4. TARIMDA SABİT SERMAYE YATIRIMLARI.....	6
1.5. TARIMSAL KREDİ KULLANIMI	7
1.6. TARIMSAL ÜRETİM	8
2. TÜRK TARIMININ DÜNYADAKİ YERİ.....	9
3. DAHA ETKİN HİZMET VEREN BİR BAKANLIK.....	10
3.1. BAKANLIĞIN YENİDEN YAPILANDIRILMASI – GIDA TARIM VE HAYVANCILIK BAKANLIĞI	10
3.2. BAKANLIĞIN YENİ HİZMET BİNASI	10
3.3. 2012 YILI PERFORMANS PROGRAMI, PERFORMANS ESASLI BÜTÇE VE İÇ KONTROL SİSTEMİ	10
4. TARIMSAL DESTEKLER.....	12
4.1. TOPLAM TARIMSAL DESTEKLER	12
4.2. MAZOT VE GÜBRE DESTEĞİ.....	12
4.3. FARK (PRİM) ÖDEMELERİ.....	13
4.4. HAYVANCILIK DESTEKLERİ	13
4.5. DİĞER TARIMSAL DESTEKLER	14
4.6. TARIM HAVZALARI ÜRETİM VE DESTEKLEME MODELİ.....	15
5. GÜVENİLİR GIDA ARZI	16
5.1. GÜVENİLİR GIDA SAĞLIKLI YAŞAM, 174 ALO GIDA HATTI.....	16
5.2. GIDA KONTROL LABORATUVARLARI	16
5.3. RİSK, DEĞERLENDİRME VE İZLEME ÇALIŞMALARI	17
5.4. GIDA GÜVENİLİRLİĞİNDE AB'YE UYUM.....	17
5.5. GIDA-YEM DENETİMLERİ VE İŞLETMELERİN KAYIT ALTINA ALINMASI	18
6. ÜRETİMDE VERİMLİLİK VE KALİTEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR	20
6.1. ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE İSLAH ÇALIŞMALARI	20
6.2. SERTİFİKALI TOHUM VE FİDAN KULLANIMI	20
6.3. TOPRAK ANALİZİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR	21
6.4. ORGANİK TARIM VE İYİ TARIM UYGULAMALARI	21
6.5. TARIMSAL KURAKLIKLA MÜCADELE.....	21
6.6. TARIM SİGORTALARI	22
7. HAYVANCILIĞIN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR	23
7.1. HAYVANCILIK DESTEKLERİNDE ETKİNLİK	23
7.2. HAYVANCILIKTA FAİZSİZ KREDİ UYGULAMASI.....	23
7.3. GAP VE DAP BÖLGELERİNDE HAYVANCILIK YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ.....	23
7.5. MERA İSLAHI VE YEM BİTKİLERİ ÜRETİMİ.....	24
7.6. SU ÜRÜNLERİ ÜRETİMİ	24
8. BİTKİ VE HAYVAN SAĞLIĞINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR.....	25
8.1. BİTKİ SAĞLIĞI VE BİTKİ KORUMA ÜRÜNLERİ İLE İLGİLİ ÇALIŞMALAR	25
8.2. ZİRAİ İLAÇ KULLANIMINDA REÇETE UYGULAMASI	25
8.3. HAYVAN SAĞLIĞI VE KARANTİNA ÇALIŞMALARI.....	26
8.4. TRAKYA'NIN ŞAP HASTALIĞINDAN ARILIĞI	27
8.5. SINIR KONTROL NOKTALARI	28
9. KIRSAL KALKINMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR	29
9.1. KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARININ DESTEKLENMESİ	29
9.2. TARIMDA MAKİNELEŞMEYE YÖNELİK DESTEKLER.....	29
9.3. SULAMA YATIRIMLARINA FAİZSİZ KREDİ VE HİBE DESTEKLERİ	29
9.4. KALKINMA KOOPERATİFLERİNE VERİLEN DESTEKLER.....	30
9.5. ULUSLARARASI KAYNAKLI KIRSAL KALKINMA PROJELERİ.....	30

10. AR-GE, EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI.....	31
10.1. YERLİ GENETİK KAYNAKLARIN KORUNMASI	31
10.2. TOHUMCULUĞUN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR.....	31
10.3. BİTKİSEL VE HAYVANSAL ÜRETİME YÖNELİK ARAŞTIRMALAR	31
10.4. TARIMSAL ARAŞTIRMA, TEKNOLOJİ VE EĞİTİM MERKEZLERİ	32
10.5. EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI	33
10.6. SERTİFİKALI TARIM DANIŞMANLIĞI	34
10.7. WEB TARIM TELEVİZYONU	34
11. DİĞER ÇALIŞMALAR	35
11.1. AVRUPA BİRLİĞİ'NE UYUM ÇALIŞMALARI VE YÜRÜTÜLEN PROJELER.....	35
11.2. TARIM ALANINDA İKİLİ İLİŞKİLER VE ULUSLARARASI TOPLANTILAR	35
11.3. TARIMSAL İSTATİSTİKLERİN VE KAYIT SİSTEMLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ.....	36
11.4. ÜRETİCİ ÖRGÜTLERİ VE ÜRETİCİ KONSEYLERİ.....	37
11.5. GAP EYLEM PLANI KAPSAMINDA YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	37
11.6. LİSANSLI DEPOCULUK.....	38
11.7. İNSAN KAYNAKLARI	38
11.8. BİLGİ İŞLEM ÇALIŞMALARI.....	39
12. 2012 YILI BÜTÇESİ.....	40
13. BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLARIN FAALİYETLERİ	41
13.1. ATATÜRK ORMAN ÇİFTLİĞİ MÜDÜRLÜĞÜ (AOÇ)	41
13.2. TARIM İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (TİGEM).....	41
13.3. TOPRAK MAHSULLERİ OFİSİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (TMO)	42
13.4. ET VE BALIK KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (EBK)	44
13.5. ÇAY İŞLETMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (ÇAYKUR).....	45
13.6. TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU (TKDK).....	45
13.7. TÜTÜN VE ALKOL PİYASASI DÜZENLEME KURUMU (TAPDK).....	46
14. YENİ PROJELER	47
14.1. TARIM ARAZİLERİNDE BÖLÜNMENİN ÖNLENMESİNE YÖNELİK YASAL DÜZENLEMELER.....	47
14.2. ARAZİ TOPLULAŞTIRMA VE PLANLAMA ÇALIŞMALARINDA YENİ VE DAHA ETKİN BİR YAKLAŞIM.....	47
14.3. TARIM ÜRÜNLERİNDE PİYASA DÜZENLEME MEKANİZMALARI.....	47
14.4. ULUSLARARASI SEVİYEDE HAYVAN HASTALIKLARIYLA MÜCADELE	47
14.5. TARIM VE HAYVANCILIĞA DAYALI İHTİSAS ÜRETİM BÖLGELERİ	48
14.6. TARIMSAL ÖRGÜTLENME YAPISININ ETKİNLEŞTİRİLMESİ	48
14.7. SU ÜRÜNLERİNDE SÜRDÜRÜLEBİLİR VE REKABETÇİ BİR ÜRETİM YAPISININ GELİŞTİRİLMESİ	48
14.8. 2013-2017 BAKANLIK STRATEJİK PLANI	48
15. HEDEFLER VE TARIMDA 2023 VİZYONU.....	49

GİRİŞ

Türkiye, gelişen ve büyüyen ekonomisi, genç ve dinamik nüfusu, stratejik konumu ile bölgesinde ve dünyada söz sahibi önemli ülkeler arasında yerini almıştır. Tarım sektörü de bu gelişmenin can damarlarından birisi olarak ülkemizin lokomotif sektörü olma konumunu sürdürmektedir.

Hükümetlerimizce; sektörün gelişmesi ve güçlenmesi için uygulanan kararlı politikalar, sağlanan destekler, iç ve dış gıda taleplerini karşılayabilecek nitelikte bir yapıyı kazandırmaya yönelik çalışmalar neticesinde tarım, son 10 yıllık dönemde büyük bir çıkış yapan ve ülke ekonomisini dinç tutan bir sektör konumuna gelmiştir.

İklim ve çevre koşullarına bağlı değişimlere ve dalgalanmalara açık yapısı, pazarlama alanında taşıdığı riskler ve hızlı nüfus artışı gibi faktörlerin tamamının yoğun olarak yaşandığı son 8 yılda Tarım sektörü, küreselleşmenin etkileri ve dünyayı saran ekonomik krizlere rağmen büyümeye devam etmiş ve son 50 yılın en istikrarlı dönemine ulaşmıştır.

Türkiye’de Tarım Sektörü 2010 yılında;

- %2,4'lük büyümesi,
- 62 Milyar Dolar'a yaklaşan Gayri Safi Yurtiçi Hasılası,
- 12,7 Milyar Dolar tarım ürünleri ihracatıyla ülke ekonomimizin yüz akı olurken,
- Önemli Uluslararası kuruluşların açıkladığı raporlarda tarımsal ekonomik büyüklük açısından; Fransa, İspanya ve İtalya gibi ülkeleri geride bırakarak Avrupa'da 1'inci sıraya,
- Dünyada ise 7'inci sıraya yükselmiş ve Dünya tarımında en önemli aktörlerden birisi olmuştur.

Sektörde yaşanan bu olumlu gelişmelerin yanında, geniş teşkilat yapısı ve köklü bir geçmişe sahip Bakanlığımızın yeniden yapılandırılması tamamlanmış ve Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı kurulmuştur. Bu yeni yapı ile Bakanlığımız, sektöre daha güçlü yön ve destek verecek olup, çağdaş tarım anlayışına uygun ve AB'ye uyumlu daha etkin bir yapıya kavuşmuştur.

Bakanlığımız, sektörün tüm paydaşları ile birlikte; üreticilerimizin refahını yükseltmek, tüketicilere güvenilir gıda sağlamak ve tarım sektörünü rekabet gücü yüksek, sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmak için yoğun gayretler göstermiştir.

Hükümetlerimiz dönemlerinde yapısal değişim ve dönüşümün gerçekleştiği tarım sektörünün önümüzdeki dönemde de desteklenmesine ve geliştirilmesine devam edilecektir.

Tarımda verimliliğin ve rekabetin artırılması ve sürdürülebilirlik önümüzdeki dönemin kilit kelimeleri ve temel hedefimiz olacaktır. Bu çerçevede Cumhuriyetimizin 100. yılı olan 2023'te vizyonumuz; tarımsal ekonomik büyüklük bakımından dünyada ilk 5'te yer alan, 150 Milyar Dolar Tarımsal GSYİH'ya, 40 Milyar Dolar tarımsal ihracata sahip, pozitif büyümesini devam ettiren bir tarım sektörüdür.

1. TARIM SEKTÖRÜNE BAKIŞ

1.1. Tarımsal Büyüme ve Tarımsal Gayri Safi Yurtiçi Hasıla

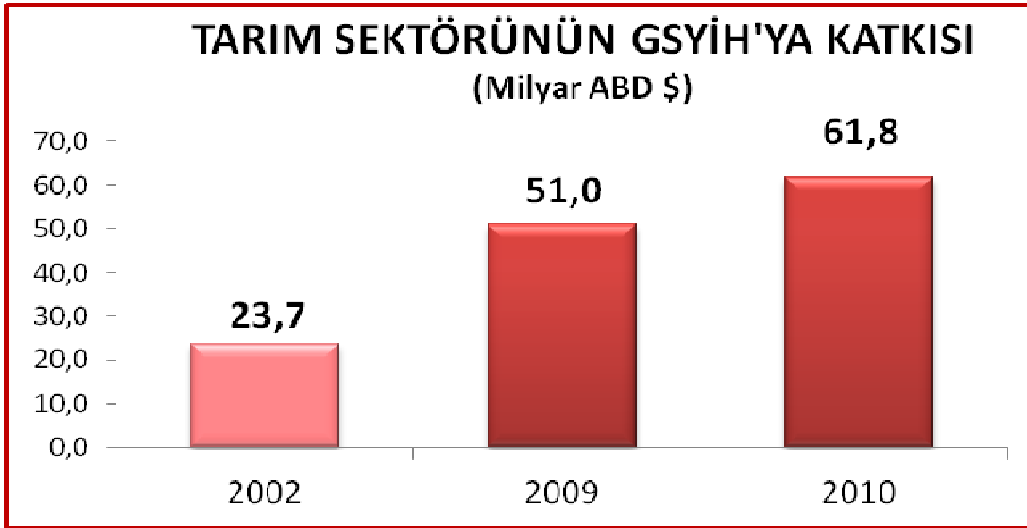
Tarım sektörü, kalıcı ve etkin politikalar ve sektördeki temel sorunlara yönelik başlatılan önemli projelerle 2010 yılını da %2,4 büyüme ile tamamlamıştır.

Son yıllarda, dünya genelinde yaşanan krizlere rağmen, son 3 yıl üst üste büyüme gösteren tarım sektörü, 2011 yılı ilk 6 aylık dönemde de **%6,8 büyüme oranını** yakalamış olup, bu oran, büyük ölçüde mevsimsel şartlara bağlı üretim yapan tarım sektörü için çok yüksek bir orandır. Bu rakamlar 2011 yılının da büyüme ile tamamlanacağını bir göstergesi olmuştur.

Yakalanan bu büyüme ivmesi ile tarım sektörü 2004-2011 dönemindeki **8 yılın 7'sinde büyüyerek son 50 yılın en istikrarlı** dönemine ulaşmıştır.

Tarım sektörünün ekonomiye katkısı da artarak devam etmiştir.

- 2009 yılında cari fiyatlarla 51 Milyar Dolar olan Tarımsal GSYİH,
- 2010 yılında bir önceki yıla göre **%21**, **2002'ye göre ise %161** artarak **61,8 Milyar dolara** ulaşmıştır.

Kaynak: TÜİK

Sabit fiyatlarla Tarımsal GSYİH'ya bakıldığında ise aynı artış devam etmiş olup, 2010 yılında artış oranı bir önceki yıla göre **%2,4**, **2002'ye göre ise %12,8** olarak gerçekleşmiştir.

Sabit Fiyatlarla Tarımsal Gayri Safi Yurtiçi Hasıla;

- 2002 yılında 8 Milyar 861 Milyon TL,
- 2009 yılında 9 Milyar 769 Milyon TL,
- 2010 yılında ise 9 Milyar 999 Milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

Tarımın Milli Gelire olan katkısında yaşanan önemli artışlar, tarım sektöründe kişi başına gelire de olumlu yansımıştır. Tarım sektöründe kişi başına gelir 2002 yılında 1.000 Dolar civarında iken, **2010 yılında 3.565 Dolara yükselmiştir.**

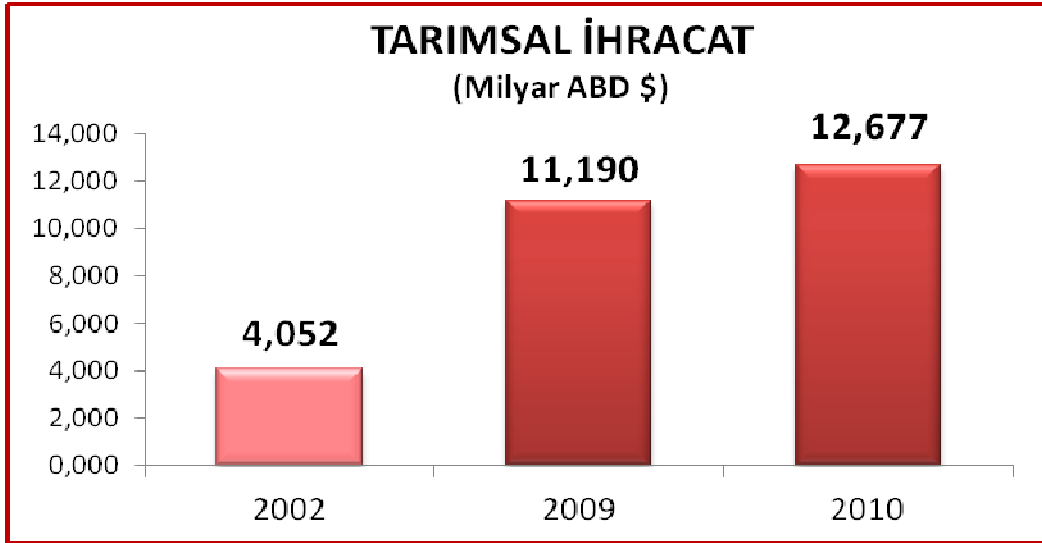
1.2. Tarımsal Dış Ticaret

Tarım ürünleri ihracatı son **8 yılda %213** artmıştır. Uluslararası Standart Ticaret Sınıflamasına göre tarım ürünleri ihracatı;

- 2002 yılında 4 Milyar 52 Milyon Dolar iken,
- 2010 yılında 12,7 Milyar Dolara ulaşmıştır.

Ülkemizin tarımsal ihracat yaptığı ülke ve ürün sayısında da önemli artışlar yaşanmıştır.

- 2002 yılında 161 ülkeye, 1.480 ürün ihraç edilirken,
- 2010 yılında 184 ülkeye, 1.525 ürün ihracatı gerçekleşmiştir.

Kaynak: TÜİK-Uluslararası Standart Ticaret Sınıflaması (SITC, Rev.3)

Tarım ürünleri ihracatımızın önemli bir kısmını oluşturan gıda maddeleri ihracatı, 2010 yılında bir önceki yıla göre %12,3, 2002 yılına göre ise **%224** artarak **11,9 Milyar dolar** olarak gerçekleşmiş ve gıda maddeleri dış ticareti **4,5 Milyar Dolar** fazla vermiştir.

2011 yılının ilk 9 aylık döneminde (Ocak-Eylül) ise TÜİK rakamlarına göre tarım ürünleri ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre %22 artarak **10 Milyar 649 Milyon dolar** olarak gerçekleşmiştir.

1.3. Tarımsal İstihdam

Tarım sektörü, 2010 yılında da istihdama önemli katkı sağlayan bir sektör olma özelliğini devam ettirmiştir. Tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı **2010** yılında **% 25,2** olarak gerçekleşmiş ve tarımda bir önceki yıla göre istihdam edilenlerin sayısında **443 Bin** kişilik bir artış gerçekleşmiştir.

2011 yılında ise en son açıklanan Temmuz ayı istihdam verilerine göre; tarım sektörünün toplam istihdam içindeki payı **%26,9** olarak gerçekleşmiş ve sektörde istihdam edilenlerin sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre **421 Bin** kişi artmıştır.

Yine kırsal kesimdeki işsizlik oranı 2009 yılında %8,9 iken, 2010 yılında %7,3'e gerilemiştir. 2011 yılı Temmuz ayı işsizlik verilerine göre kırsal kesimdeki işsizlik oranı **%4,7** olarak gerçekleşmiştir.

1.4. Tarımda Sabit Sermaye Yatırımları

Hükümetimizce tarım sektörüne yönelik uygulanan kalıcı ve etkin politikalar, üretici ve yatırımcılara verilen destekler ve düşük faizli krediler ile birleşince tarım her geçen gün yatırımların artışı cazip bir sektör haline gelmektedir.

Tarıma olan bu yöneliş sektördeki sabit sermaye yatırımlarında önemli artışlar sağlamıştır. Tarımda cari fiyatlarla toplam sabit sermaye yatırımları;

- 2002 yılında 2 Milyar 418 Milyon TL iken,
- 2010 yılında 8 Milyar 401 Milyon TL'ye ulaşmıştır.

Özel sektör sabit sermaye yatırımlarında tarımın payı, 2002 yılında %1,9 iken, 2010 yılında %2,3 olmuştur. 2011 yılında ise bu oranın %3 olarak gerçekleşmesi tahmin edilmektedir. 2003–2010 yılları arasında özel sektör tarafından tarıma toplam **26,1 Milyar TL**'lik sabit sermaye yatırımı yapılmıştır.

1.5. Tarımsal Kredi Kullanımı

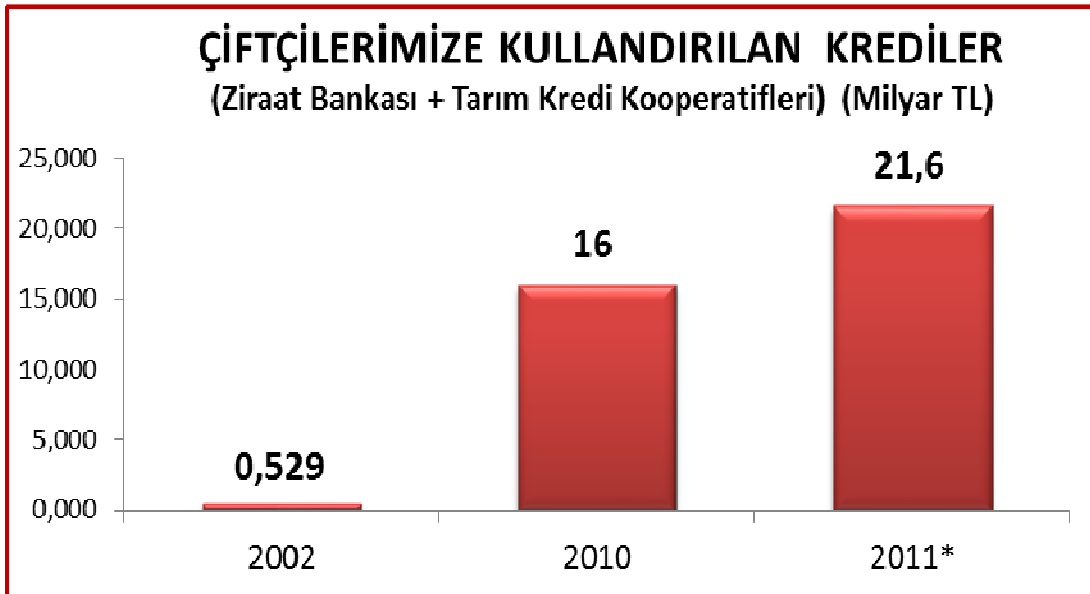
Hükümetimizce tarımın finansmanında önemli bir rol üstlenen tarımsal kredilerde uygun koşullar ve düşük faiz uygulamasının yanında sürdürülebilir bir politika benimsenmiştir. Bu kapsamda 2002 yılında %59'dan devralınan tarımsal yatırım ve işletme kredileri faiz oranları kademeli olarak düşürülmüştür. Mevcut durumda, **cari tarımsal kredi faiz oranı, sulama ve hayvancılık faaliyetlerinde sıfır (faizsiz), diğer tarımsal faaliyetlerde ise %5'e olarak uygulanmaktadır.**

Ziraat Bankası tarafından kullanılan tarımsal kredi vadeleri, işletme kredilerinde 18 aydan 24 aya, yatırım kredilerinde ise 5 yıldan 7 yıla çıkarılmıştır.

Böylece sektörde yatırım yapılması, üretim ve gelirlerin artırılması ile sürdürülebilirliğin sağlanması için önemli bir kaynak sağlanmıştır.

Faiz oranlarındaki bu düşüşle birlikte tarımsal kredi kullanımı da önemli oranda artmıştır. 2002 yılında Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan kredi miktarı 529 Milyon TL iken, 2010 yılında **16 Milyar TL**'ye ulaşmıştır.

2011 yılı Ekim ayı sonu itibariyle ise, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan tarımsal kredi miktarı **21,6 Milyar TL** olarak gerçekleşmiştir.

Kaynak: T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri kayıtları

*Ekim ayı sonu itibariyle

Tarımsal kredilerin geri dönüş oranlarında da son 9 yılda önemli oranlarda artış olmuştur. Bu artış artık üreticilerimizin aldığı krediyi rahatça ödeyebilecek seviyeye ulaştığını göstermektedir.

2002 yılında;

- T.C Ziraat Bankası'nca çiftçilerimize kullanılan kredilerin geri dönüş oranı %38,
- Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan kredilerin geri dönüş oranı %71 iken,

2011 yılı Eylül ayı sonu itibariyle;

- T.C. Ziraat Bankası'nca çiftçilerimize kullanılan kredilerin geri dönüş oranı **%98,8'e**,

- Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından kullanılan kredilerin geri dönüş oranı ise %98'e ulaşmıştır.

1.6. Tarımsal Üretim

Son 9 yılda ülkemiz için stratejik öneme haiz pek çok ürünün üretiminde önemli artışlar sağlanmıştır. Üretim miktarında yaşanan artışların yanında verimde yaşanan artışlar da Bakanlığımızca sektöre yönelik yapılan çalışmaların olumlu neticelerinin alınmaya başladığının bir göstergesi olmuştur.

Bazı ürünlerimizde, 2002-2011 (2011 yılı TÜİK 1. Tahminine göre) yılları arasındaki üretim artış oranları ile 2002-2010 yılları arasındaki verim artış oranları şu şekildedir;

Ürün adı	Üretim Artış Oranı (%)	Dekar başına/ağaç başına Verim Artış Oranı (%)
Mısır	100	73
Çeltik	150	45
Ayçiçeği	60	33
Turunçgiller	45	27
Portakal	39	20
Şeftali	19	7
Kayısı	106	15
Kiraz	119	6
Vişne	99	52
Nar	259	44
Çilek	107	77
Muz	115	19
Antep fıstığı	214	224

2002 yılına göre, 2010 yılında hayvansal ürünlerin üretiminde;

Ürün adı	Üretim Artış Oranı (%)	Hayvan başına Verim Artış Oranı (%)
Süt	62	67
Kırmızı Et	86	18
Beyaz Et	99	-
Bal	9	-
Su ürünleri yetiştiriciliği	174	-

2. TÜRK TARIMININ DÜNYADAKİ YERİ

Türkiye, tarım alanında son yıllarda gösterdiği büyük çıkış ile bölgesinde ve Dünyada söz sahibi, güçlü tarım ekonomisi olan bir ülke konumuna ulaşmıştır. Ülkemiz tarımsal ekonomik büyüklük açısından, 2002 yılında Dünyada 11. sırada iken, **2010 yılında 7. sıraya**, Avrupa'da ise Fransa, İspanya ve İtalya gibi tarım sektörüne ciddi destekler sağlayan ülkeleri geride bırakarak **1. sıraya** yükselmiştir.

Türkiye'nin bu başarısı önemli uluslararası organizasyonların yayınladığı raporlarda da ilk sıralara yerleşmiş ve ülkemizin tarım alanındaki başarı hikâyesi pek çok ülkeye örnek olarak gösterilmiştir.

Bu kapsamda, Dünyanın en önemli ekonomik organizasyonlarından biri olan İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), 1994 yılından sonra ilk defa 2011 yılında Türk tarımı ile ilgili "Tarımsal Politika Reformlarının Değerlendirilmesi Türkiye Raporu"nu yayınlamıştır. Altı bölümden oluşan çalışmada; Türkiye'nin makroekonomik gelişmeleri ve sektör hakkında genel bilgiler, 1980'li yılların ortalarından günümüze kadar olan süreçteki tarımsal politikadaki değişimler, kırsal kalkınma programları, tarım ve doğal kaynak yönetimi, tarımsal desteklerin yapısı ve geçirdiği değişimler, tarımsal politika reformlarında sağlanan ilerlemeler ve öneriler yer almıştır.

Türkiye tarımının **Dünyanın 7'inci büyük tarımsal gücü** haline geldiğinin açıklandığı raporda, Ülkemizin önemli bir tarım ihracatçısı olduğunun da altı çizilerek, yapılan reformların olumlu karşılandığı belirtilmiştir.

Raporda ayrıca, Türkiye'de çiftçilere verilen desteklerin son yıllarda arttığı, 2007-2009 döneminde ülkemizde toplam çiftlik gelirlerinde Üretici Destek Tahmini (PSE) payının **%34 olarak gerçekleştiği** ve bu oranın %22 olan OECD ortalamasının üzerinde olduğu belirtilmiştir.

OECD'nin 2011 yılı "Tarımsal Politikaları İzleme ve Değerlendirme Raporu"nda, 2010 yılında tarıma verilen toplam desteğin GSYİH'ya oranının OECD ülkelerinde ortalama %0,85 iken, **Türkiye de %3,15 olduğu** ifade edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından 2009 yılında yayımlanan "Başarıya Giden Yollar - Tarımsal Üretim ve Gıda Güvenliğinde Başarı Öyküleri" raporunda, tarım ve gıda alanında ciddi ilerlemeler kaydeden farklı ülkelerin başarı öykülerine yer verilmiştir. Üç bölümden oluşan raporun "Küresel Taleplerin Karşılanması için Tarımsal Dönüşüm" başlıklı bölümünde Türkiye'nin başarı öyküleri yer almıştır.

Türkiye, yapılan çalışmalar ve sağlanan destekler ile pek çok tarımsal ürünün üretiminde dünyada lider bir ülke konumuna ulaşmış ve Dünyada tarım sektöründe küresel bir aktör olmuştur. FAO verilerine göre Türkiye;

- 5 ürünün üretiminde Dünyada lider,
- 30'dan fazla ürünün üretiminde ise Dünyada ilk 5'te yer almaktadır.

Yine Ülkemiz 6 tarımsal ürünün dış ticaretinde Dünya lideri ve 20'den fazla ürünün ihracatında ise Dünyada ilk 5'tedir.

3. DAHA ETKİN HİZMET VEREN BİR BAKANLIK

3.1. Bakanlığın Yeniden Yapılandırılması – Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

Geniş teşkilat yapısı ve köklü bir geçmişe sahip olan Bakanlığımız, 2011 yılında çıkarılan 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden yapılandırılmış ve “**Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı**” kurulmuştur.

Yeniden yapılandırma ile Bakanlığın yapısı ve kurumsal organizasyonu yanında ismi de değiştirilmiştir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı yeni yapısı ile hitap ettiği geniş sektöre daha fazla katkı sağlayacak, dünyada son yıllarda ortaya çıkan çağdaş tarım anlayışına uygun bir yapıya bürünürken, AB müzakere sürecinin en önemli konularından birisi olan tarım alanında, AB'deki benzerleriyle uyumlu ve sürece katkı sağlayacak bir yapıya kavuşmuştur

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının oluşturulmasında; günün ihtiyaçlarının daha aktif ve etkin karşılanması, tarım sektörünün hızla değişen ve gelişen taleplerine daha hızlı cevap verilmesi, mevcut kaynaklardan azami şekilde faydalanılması ve Avrupa Birliği uyum süreci göz önüne alınarak, konu bazında bir yapılanma esas alınmıştır.

Önceden sadece kırsal alandaki üretici faaliyetleriyle değerlendirilen Bakanlığımız artık gıda konusuyla birlikte tüketiciyi de kucaklamaktadır.

Yeni yapılanma ile merkezde daha etkili hizmet vermeye imkân sağlayacak; Hayvancılık Genel Müdürlüğü, Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü, Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü ve Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Ayrıca bakanlığın bağlı kuruluşu olan Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ile Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü kaldırılmış, her iki genel müdürlüğün görevleri yeni oluşturulan Tarım Reformu Genel Müdürlüğünde toplanmıştır. Böylece konu bazında birçok hizmet birleştirilerek yetki çatışmasının önüne geçilmiştir. Tarım Reformu Genel Müdürlüğü ile tüm tarımsal destekler ve kırsal alanlardaki hizmetler bir çatı altında birleştirilmiştir.

Bakanlık merkez teşkilatının politika ve standart belirlemesi, hizmetlerin ise taşra teşkilatı eliyle yürütülmesi esası getirilmiştir. Bakanlık hizmetlerinin uzmanlaşmış ve kalifiye personel tarafından verilmesi amacıyla, Gıda Tarım ve Hayvancılık Uzman ve Uzman Yardımcılığı kadroları ihdas edilerek kariyer uzmanlığı sistemine geçilmiştir.

3.2. Bakanlığın Yeni Hizmet Binası

Yeniden yapılandırılan Bakanlığımız yaklaşık 46.806 m² kullanım alanına sahip, **modern bir hizmet binasına** da kavuşmuştur. Bakanlığımız yeni binasının hizmete açılması ile Bakanlık kampüs alanı 118.000 m² artış ile toplam 2.100 dönüme ulaşmıştır.

2011 yılı yaz döneminde hizmete açılan yeni hizmet binası ile farklı lokasyonlarda yer alan merkez teşkilatı hizmet birimlerimiz aynı kampüs içerisinde bir araya toplanmış olup, daha etkin bir çalışma ortamı oluşturulmuştur. Böylece bakanlığımız hizmet birimleri arasındaki iletişim eksikliğinden kaynaklanan problemlerin giderilmesi, koordinasyonun sağlanması, hizmet akışı ve verimliliğin artırılması sağlanmıştır.

3.3. 2012 Yılı Performans Programı, Performans Esaslı Bütçe ve İç Kontrol Sistemi

Bakanlığımızın orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, bunlara ulaşmak için izlenecek stratejiyi ortaya koyan ve arz güvenliğinden gıda güvenilirliğine, enerjiden sanayiye, doğal kaynakların korunmasından sürdürülebilirliğe, kırsal alanlardan kentlere, tarımsal girdilerden tüketime kadar bütün unsurlar değerlendirilerek katılımcı bir yaklaşımla dünyadaki gelişme ve değişimler de dikkate alınarak **2010-2014**

Dönemi Stratejik Planı hazırlanmıştır. Bu plan ile uyumlu olarak 2012 Yılı Performans Programı çalışmaları yapılmaktadır.

Performans Programlarında, Bakanlığımızın hedefleri için performans kriterleri belirlenmekte ve bu kriterler bütçe ile ilişkilendirilmektedir. 2010 yılında başlatılan performans esaslı bütçe uygulamasına 2012 yılı bütçesi için de devam edilecektir.

Ayrıca, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu gereği organizasyonun iyileştirilmesi, verimli bir kaynak kullanımı anlayışının sağlanması ve etkin bir yönetim tarzının yerleştirilmesi amacıyla, Bakanlığımızda İç Kontrol Sistemi'nin kurulumu ve işletilmesi çalışmaları 2010 yılında yürürlüğe konulan "Uyum Eylem Planı" doğrultusunda devam etmektedir.

Yapılan çalışmalar sonucunda Bakanlık Strateji Geliştirme Başkanlığında ve 8 İl Müdürlüğümüzde iç kontrol sistemi kurulmuş olup, diğer birimlerde de sistemin kurulumu çalışmaları devam etmektedir.

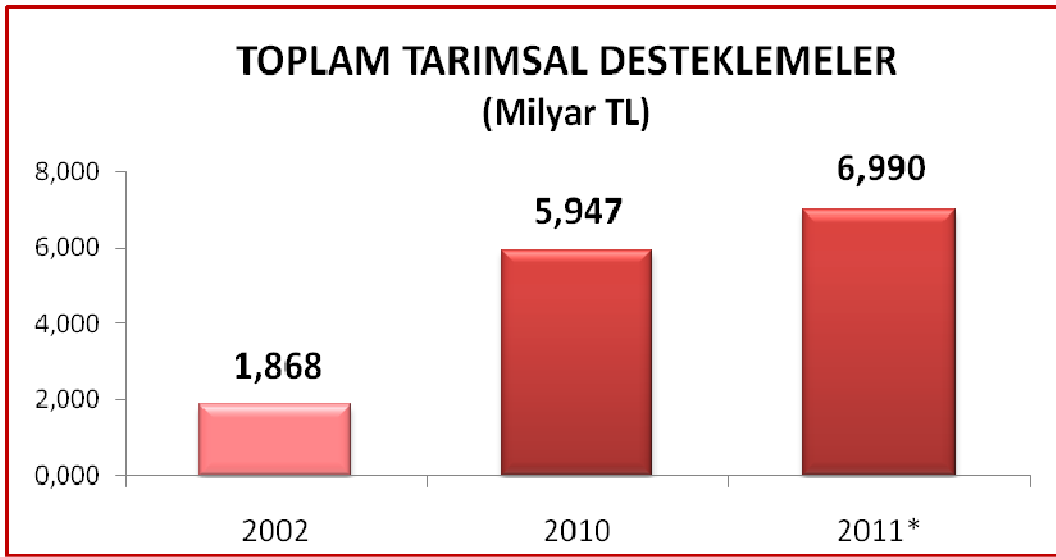
4. TARIMSAL DESTEKLER

4.1. Toplam Tarımsal Destekler

Hükümetimizce, tarımsal destekler miktar ve etkinlik olarak geliştirilmiş ve daha rasyonel hale getirilmiştir. Bu çerçevede kalite, sağlık, verimlilik ve kırsal kalkınmayı esas alan 61 kalemdede destekleme yapılmakta olup bunun 52'si Hükümetlerimiz döneminde başlatılmıştır.

Desteklemelerin üretim sezonundan önce açıklanmasıyla üreticilerimizin üretim planlaması yapması sağlanmıştır. Bunun yanında son yıllarda olduğu gibi 2011 yılında da destek ödemelerinin büyük bölümü yılın ilk yarısında üreticilere ödenmiştir.

- 2010 yılında 5 Milyar 947 Milyon TL tarımsal destek ödemesi yapılmıştır.
- 2011 yılında ise Ekim ayı sonu itibariyle **5 Milyar 958 Milyon TL** tarımsal destek ödemesi yapılmış olup, yılsonuna kadar bu rakamın **6 Milyar 990 Milyon TL'ye** ulaşması öngörülmektedir.

Kaynak: Maliye Bakanlığı Kesin Hesapları
*Yılsonu tahmini

2012 yılında ise üreticilerimize yaklaşık **7,2 Milyar TL** tarımsal destekleme ödemesi yapılması planlanmıştır.

2011 yılı sonu ödemeleri dikkate alındığında, 2003-2011 döneminde tarım sektörüne Bakanlığımız cari transfer bütçesinden aktarılan nakit tarımsal destek miktarı, diğer kaynaklar hariç (fiyat desteği, faiz sübvansiyonu, ihracat desteği vb.) toplamda **43 Milyar TL'yi aşmış olacaktır.**

4.2. Mazot ve Gübre Desteği

Hükümetimizce, üretim girdilerinde önemli bir yer tutan mazot ve gübrede, üreticilerimizin dünya fiyatlarında yaşanabilecek artışlardan olumsuz etkilenmelerini önlemek amacıyla mazot desteği ilk kez verilmeye başlanmış, gübre desteği ise ilk kez doğrudan çiftçilere ödenmiştir. Bu kapsamda çiftçilerimize;

- 2003 yılından bugüne kadar toplam **3 Milyar 482 Milyon TL** mazot desteği,
- 2005 yılından bugüne kadar toplam **2 Milyar 793 Milyon TL** gübre desteği verilmiştir.

Verdiğimiz destekler ile ortalama olarak; çiftçilerimizin kimyevi gübre maliyetinin %15'i, mazot maliyetinin ise %17'si karşılanmıştır. 2012 yılında da, son yıllarda olduğu gibi mazot ve gübre destekleme ödemelerinin, yılın ilk çeyreğinde yapılması planlanmaktadır.

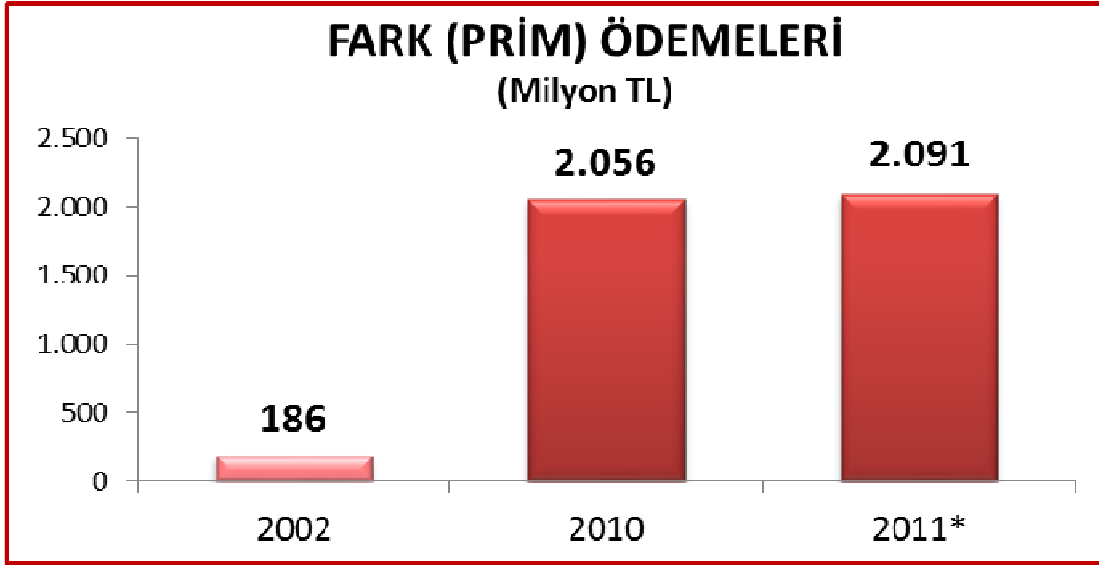
4.3. Fark (prim) Ödemeleri

Ülkemizde arz açığı bulunan ve stratejik açıdan önemli **17 ürüne** fark ödemeleri kapsamında prim desteği verilmektedir.

Yağlı tohumlu bitkilerden arz açığı bulunan; kütlü pamuk, yağlık ayçiçeği, soya, kanola, aspir ve zeytinyağına önemli miktarda prim desteği verilmektedir. Bunlara ilave olarak, 2004 yılından itibaren çay, 2005 yılından itibaren hububat ve çeltik, 2008 yılından itibaren baklagiller ve 2009 yılından itibaren de tritikale prim desteği kapsamına alınmıştır.

Fark ödemeleri kapsamında;

- 2010 yılında 2 Milyar 56 Milyon TL,
- 2011 yılında Ekim ayı sonu itibariyle **2 Milyar 91 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Kaynak: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

*Ekim ayı sonu itibariyle

4.4. Hayvancılık Destekleri

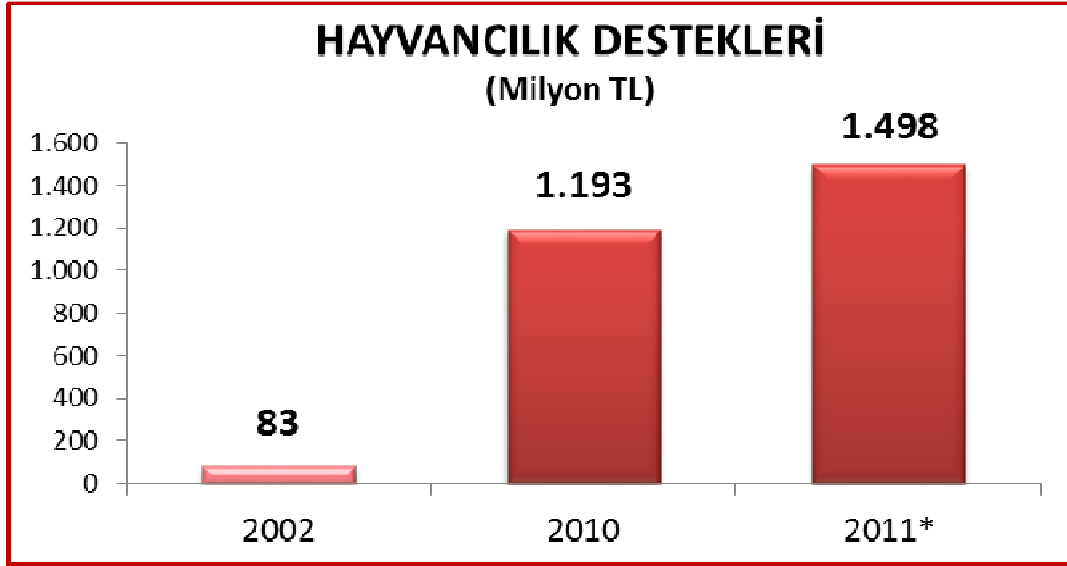
Tarım sektöründe önemli bir yere sahip olan hayvancılık sektörünün geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımızca verilen hayvancılık destekleri önemli oranda artırılmıştır.

Bu kapsamda; hayvansal üretimin artırılması, hayvan hastalıkları ile mücadele ve hayvansal üretimin kayıt altına alınması amacıyla; anaç sığır ve manda, anaç koyun ve keçi, koruyucu aşılama, büyükbaş ve küçükbaş süt, suni tohumlamadan doğan buzağı, çiğ süt regülasyonu, yem bitkileri, tiftik keçisi gibi konularda üreticilerimiz desteklenmektedir. Ayrıca, Bakanlığımızca GAP ve DAP projeleri kapsamında hayvancılık işletmelerine hibe desteği uygulaması başlatılmıştır.

Hayvancılık destekleri, 2011 yılında 2002 yılına oranla rekor artış göstererek **18 kat** artmıştır.

Hayvancılık destekleri kapsamında;

- 2002 yılında 83 Milyon TL,
- 2010 yılında 1 Milyar 193 Milyon TL,
- 2011 yılında Ekim ayı sonu itibariyle ise **1 Milyar 498 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Kaynak: Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı
*Ekim ayı sonu itibariyle

4.5. Diğer Tarımsal Destekler

Uygulamada olan 61 tarımsal destek kaleminden bazıları aşağıda yer almaktadır.

Sertifikalı Tohum ve Fidan Destekleri

Sertifikalı tohumluk kullanımı 2005 yılında destekleme kapsamına alınmış ve bugüne kadar üreticilerimize toplam **222,7 Milyon TL** destek verilmiştir. 2008 yılından itibaren özel sektör tarafından üretilen sertifikalı tohumluk da destekleme kapsamına alınmış ve bugüne kadar **yurtiçi sertifikalı tohumluk üreten yetkilendirilmiş tohumcu kuruluşlara 46,2 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Meyve üretiminde ihracata yönelik çeşitlerin yetiştirilmesi ve hasat sezonunun uzatılması amacıyla 2005 yılında başlatılan **sertifikalı fidan desteği** kapsamında bugüne kadar toplam **222,8 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Tarımsal Sigorta ve Tabii Afet Destekleri

Üreticilerimizin riskler nedeniyle uğrayacağı zararların tazmin edilmesini temin etmek üzere 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu kapsamında verilen Tarımsal Sigorta Desteği kapsamında bugüne kadar; 81 İl, 889 İlçe, 1.526 Bucak, 20.845 Köyde toplam **1 Milyon 741 Bin** adet sigorta poliçesi kesilmiş, kesilen poliçeler karşılığında **457 Milyon TL** prim desteği ödemesi ve **450 Milyon TL** hasar ödemesi yapılmıştır.

Diğer taraftan Devlet Destekli Tarım Sigortaları kapsamı dışındaki riskler, 2090 sayılı Tabii Afetlerden Zarar Gören Çiftçilere Yapılacak Yardımlar Hakkında Kanun Kapsamında değerlendirilmekte olup; 2010 yılı içerisinde bu kanun kapsamında çiftçilerimize **10 Milyon TL**, 2011 yılı içerisinde ise **17,6 Milyon TL** ödeme yapılmıştır.

Tütün ve Fındıkta Alternatif Ürün ve Alan Bazlı Destekler

Tütün için alternatif ürün desteklenmesi kapsamında; 2010 yılında **7,3 Milyon TL**, 2011 yılında ise Ekim ayı sonu itibariyle yaklaşık **7,2 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

2009 yılında uygulanmaya başlanılan **Yeni Fındık Stratejisi** kapsamında; fındık üreticilerine Alan Bazlı Gelir Desteği kapsamında; 2010 yılında **650 Milyon TL**, 2011 yılında ise **707 Milyon TL** ödeme yapılmıştır.

Su ürünleri, Arıcılık ve İpekböcekçiliği Destekleri

Su ürünlerinin geliştirilmesine yönelik etkin ve sürdürülebilir politikalar yürütülmüş ve su ürünleri 2003 yılında ilk defa destekleme kapsamına alınmıştır. Destekleme kapsamında bugüne kadar toplam **555 Milyon TL** ödeme yapılmıştır.

Arıcılık desteği 2003 yılında, Bombus arısı desteği 2005 yılında, ipekböcekçiliği desteği ise 2006 yılında başlatılmıştır. Bombus arısı ve arıcılığa bugüne kadar toplam **134 Milyon TL**, ipekböcekçiliğine ise **11 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Toprak Analizi Desteği

2005-2007 yılları arasında doğrudan gelir desteğine ilave, 2008 yılından itibaren ise ayrı bir destek kalemi olarak çiftçilerimize toplam **161 Milyon TL** toprak analizi desteği verilmiştir.

4.6. Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli

Türkiye’de ilk defa yapılan bir çalışma ile, Bakanlığımızca iklim, toprak, topografya, arazi sınıfları ve kullanım şekillerine dayalı olarak yaklaşık 527 Milyon veriden oluşan envanter değerlendirilerek “**Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli**” oluşturulmuş ve 2009 yılında yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararıyla **30 Tarım Havzası** belirlenmiştir.

Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modelinin amacı, iklim, toprak, topografya gibi birçok verinin sonucunda oluşturulan tarım havzalarında, doğal kaynakları koruyarak üretimi planlamak ve artırmak, etkin ve rasyonel bir destekleme politikası oluşturmak ve ürünlerin en uygun tarım havzasında üretimini teşvik etmektir.

Bu doğrultuda; Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme modeliyle; tarım sektörünün ihtiyacı olan, üretim planlanması, toprak ve su kaynaklarının korunması, verimliliğin artırılması, üretici kârının maksimizasyonu, arz talep dengesinin sağlanması, kamu finansman yükünün azaltılması, rekabet gücünün artırılması ve desteklemelerde Avrupa Birliği’ne ve Dünya Ticaret Örgütü kurallarına uyum sağlanabilmesi için yapılması gereken faaliyetlere ilişkin uygulanacak stratejinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

İlk olarak Fark Ödemesi Desteği verilen 17 ürünün yetişebileceği en uygun havzalar tespit edilmiştir. 2011 Yılı Desteklemeleri kapsamında, “Türkiye Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli”ne göre Fark ödemesi desteği uygulaması yapılmıştır.

30 havzanın her birinin ekolojik, topografik ve tarımsal özelliklerine göre “Alan bazlı destekleme modeli” geliştirilmiştir. Önümüzdeki dönemde modelin alan bazlı desteklerde uygulanması yönünde çalışmalar yapılacaktır. Özellikle Arazi Parsel Tanımlama Sistemi (LPIS) ve Entegre İdare ve Kontrol Sistemi (IACS) projeleri vasıtasıyla uzaktan algılama yöntemleri modele entegre edilerek, daha etkin kontroller sağlanacaktır.

5. GÜVENİLİR GIDA ARZI

5.1. Güvenilir Gıda Sağlıklı Yaşam, 174 Alo Gıda Hattı

Bilindiği üzere Bakanlığımızca 2009 yılının “**Gıda yılı**” olarak ilan edilmesi ile başlatılan “**Güvenilir Gıda, Sağlıklı Yaşam**” kampanyası kapsamında; tüketicilerimizin gıda ile ilgili her türlü şikâyet, ihbar ve bilgi edinme taleplerini ilgili birime kolay bir şekilde ulaştırılabilmesi ve bu taleplerin en kısa sürede cevaplanması amacıyla 2009 yılı Şubat ayında “**174 Alo Gıda Hattı**” faaliyete geçirilmiştir.

Tüketiciler gıda ile ilgili her türlü şikâyet ve taleplerini, Türkiye'nin her yerinden 174 Alo Gıda Hattı çağrı merkezine bildirilebilmektedir. Bu çağrı merkezi tarafından alınan ihbar ve şikâyetler web tabanlı yazılımlar sayesinde, içeriğine göre Bakanlığımız merkez ve 81 İl Müdürlüğümüzce değerlendirilmekte ve gelen başvurular en geç 15 gün içerisinde cevaplandırılmaktadır.

Tüketicilerimiz tarafından “174 Alo Gıda Hattı”na hizmete açıldığı tarih olan 14.02.2009'dan 10.11.2011'e kadar ihbar, şikâyet ve bilgi alma amacıyla **529 Bin arama** gerçekleştirilmiştir. Bu aramalardan 82 Bin adet başvuru kayıt altına alınmış ve bunların 78 Bin'den fazlası sonuçlanmıştır.

174 Alo Gıda Hattı'na gelen ihbar/şikâyetler neticesinde bugüne kadar yapılan denetimler sonucunda 13.695 ihbar/şikâyet için cezai işlem uygulanmıştır.

5.2. Gıda Kontrol Laboratuvarları

Bakanlığımız tarafından ülke genelinde yürütülen gıda izin-tescil, ithalat, ihracat ve iç piyasa denetim ve kontrollerinde alınan numunelerin fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik analizleri 41 Bakanlık Gıda Kontrol Laboratuvarında, 1 Ulusal Gıda Referans Laboratuvarında, Bursa Gıda ve Yem Araştırma Enstitü Müdürlüğünde ve 62 özel Gıda Kontrol Laboratuvarında yapılmaktadır.

2002 yılında akredite kamu laboratuvarı yok iken, 2011 yılında 26 adet kamu laboratuvarı akredite hale getirilmiştir.

Ülkemizi uluslararası platformda temsil edecek, gıda güvenilirliğinin sağlanması konusunda tüm kamu ve özel laboratuvarların yapmış oldukları analizlerde hakemlik yapacak ve ülkemizde yapılamayan analizlerin yapılabilirliğini sağlayacak **Ulusal Gıda Referans Laboratuvarı** 2009 yılında faaliyete geçirilmiştir.

Gıda güvenilirliğinin sağlanması amacıyla son 4 yılda laboratuvarlarımızda yapılabilen analiz çeşidi sayısı 350'den 1.097'e çıkarılmıştır.

Ülkemizde her türlü gıda ve yemlerde tarama, izolasyon ve miktar olarak GDO analizi yapabilen laboratuvar sayısı son 2 yıl içinde 3 adetten 22'ye çıkarılmıştır. Ulusal Gıda Referans Laboratuvarımız içerisinde 2010 yılında öncelikli olarak GDO ve Mikrobiyoloji birimi faaliyete geçirilerek, bu kapsamda birçok analizin yapılması sağlanmıştır.

Yine laboratuvarlarımızca yapılan pestisit analizlerinde tespit edilebilen parametre sayısı 2006 yılında 100'ün altında iken 2011 yılında 634'e çıkarılmıştır. Kamu laboratuvarlarında 2008 yılına kadar sadece pestisit analizinden akredite olan laboratuvar sayısı 6 iken, 10'a çıkarılmıştır.

2009 yılında tüm laboratuvarlarımızca yaklaşık 2,2 Milyon, 2010 yılında ise yaklaşık 2,5 Milyon adet analiz yapılmıştır.

Laboratuvarlar buldukları bölgenin ihracat, ithalat veya üretim çeşitliliği göz önünde bulundurularak ürün ve ürün grupları bazında ihtisaslaşmaları sağlanacaktır.

5.3. Risk, Değerlendirme ve İzleme Çalışmaları

Bakanlığımız Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü bünyesinde gıda ve yem güvenilirliği, hayvan sağlığı ve refahı, bitki sağlığı konularında bilimsel esaslara dayalı risk değerlendirmesi yapmak üzere "Risk Değerlendirme Daire Başkanlığı" oluşturulmuştur.

Kurulan bu yeni birim, komisyon ve komiteler aracılığı ile bağımsız, tarafsız ve şeffaf olarak bilimsel esaslara dayalı risk değerlendirmesi çalışmalarını yürütecektir. Böylelikle tespit edilen risklerle ilgili tedbirlerin alınması, kaynağında sorunların çözümü sağlanacaktır. Diğer taraftan kamuoyunun ve ilgili tarafların güvenilir, tarafsız ve doğru bilgilenebilmesi sağlanacaktır.

Ülke genelinde denetim ve izleme programları; 2006 yılından bugüne kadar her yıl risk ve ürün bazında uygulanmaktadır. Bu kapsamda;

- 2010 yılında yaklaşık 36 Bin denetim ve izleme programı numunesi alınmış ve 13 Bin etiket kontrolü yapılmıştır.
- 2011 yılı Kasım ayı itibarıyla ise yaklaşık 26 Bin denetim ve izleme programı numunesi alınmış ve 7 Bin etiket kontrolü yapılmıştır.

Bakanlığımız taşra teşkilatınca yürütülen denetim ve kontrol faaliyetlerini takip etmek, sonuçları anlık olarak görebilmek, veri toplamak ve iş akışını hızlandırarak kırtasiye ve yazışma giderlerini en aza indirmek amacıyla web tabanlı yazılım sistemi olan **Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi (GGBS)** kurularak 2010 yılında faaliyete geçirilmiştir. GGBS sayesinde ülke genelinde yapılan tüm denetim ve kontrol sonuçları, numune ve numuneye ait muayene ve analiz raporları ve birçok veri web tabanlı bu sisteme yüklenerek merkez ile taşra teşkilatı arasındaki iş akışı sağlanmaktadır.

Riske dayalı resmi kontroller kapsamında, karma yemler, hayvansal kökenli yemler, hammaddeler ve yem katkı maddeleri için de yıllık denetim programı uygulanmaktadır.

5.4. Gıda Güvenilirliğinde AB'ye Uyum

5996 sayılı "Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu"nun yürürlüğe girmesiyle AB müzakere sürecinde Bakanlığımızı ilgilendiren fasıllardan biri olan 12. Fasil (Gıda Güvenilirliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı) müzakerelere açılmıştır. Bu kapsamda 5996 sayılı Kanunun alt mevzuatına yönelik çalışmalara başlanmış olup, AB mevzuatına uyumlu yönetmelik tasarıları hazırlanmıştır. Bu yönetmelik tasarıları, ilgili kurum ve kuruluşlarımızın ayrıca Avrupa Birliğinin görüşlerine açılmıştır. Dünya Ticaret Örgütüne de (DTÖ) bildirimde bulunulmuş olup, kısa sürede yayımlanması planlanmaktadır.

Ülkemizdeki gıda işletmelerinden AB standartlarına uygun olmayanların uyumlaştırılmasına yönelik detaylı bir ulusal plan hazırlanma çalışmaları başlatılmıştır. Bu plan dâhilinde AB standartlarına uygun olmayan işletmelerin, AB fonları, diğer dış kaynaklı fonlar ve ulusal fonlardan yararlanarak yada öz kaynaklarını kullanarak AB standartlarına getirilmesi planlanmaktadır.

Yine 5996 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesi nedeniyle revize edilmesi gereken Türk Gıda Kodeksinde, mevcut mevzuatın gözden geçirilmesi ve revizyon işlemleri büyük ölçüde tamamlanmıştır.

Avrupa Birliği'ne uyum kapsamında küçük işletmelerin HACCP uygulamalarına geçişinde basamak olarak kullanılmak üzere, yol gösterici niteliğinde 24 adet İyi Hijyen Uygulamaları Rehberi hazırlanmış olup, bunlardan 8 adedi basılmıştır.

5.5. Gıda-Yem Denetimleri ve İşletmelerin Kayıt Altına Alınması

5179 Sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği 2004 yılından itibaren gıda satış ve toplu tüketim yerlerinin denetimleri Bakanlığımız görev alanına dâhil edilmiştir. AB mevzuatına uyum kapsamında **5996 Sayılı “Veteriner Hizmetleri Bitki Sağlığı Gıda ve Yem Kanunu”** ise 13.12.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu Kanunla,

- Sorumlu yöneticilik uygulaması kaldırılarak gıda güvenilirliğinde esas sorumluluk AB'de olduğu gibi gıda işletmecisine verilmiştir.
- Gıda ve yem işletmelerinde, işin nevine göre, konu ile ilgili lisans eğitimi almış en az bir personel çalıştırma zorunluluğu getirilmiştir.
- Üretim izni, gıda sicili ve tescil işleri kaldırılarak yerine AB' de olduğu gibi kayıt ve onay sistemi getirilmiştir.
- Birincil üretim yapanlar dahil, hijyenle ilgili düzenlemeler Kanun kapsamında ele alınarak, cezai yaptırımlar getirilmiştir.
- Geleneksel ürünler için istisnalar getirilmiştir.
- Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına, gıda ve yem güvenilirliği, veterinerlik ve bitki sağlığı alanında **“tek yetkili otorite”** olma hakkı verilmiştir.
- Kanun kapsamındaki kontrollerle ilgili analizleri veya hastalık ve zararlı organizma teşhisi yapmak üzere faaliyet gösterecek gerçek ve tüzel kişilere ait laboratuvarlar için Bakanlıktan onay alınma zorunluluğu getirilmiştir.
- Birincil üretim hariç olmak üzere, gıda ve yem işletmecilerine, tehlike analizi ve kritik kontrol noktaları (HACCP) ilkelerine dayanan gıda ve yem güvenilirliği sistemini kurma ve uygulama zorunluluğu getirilmiştir.
- İdarî yaptırımları uygulamaya, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürü yetkili kılınmıştır. Resmî kontroller sırasında, insan sağlığı, gıda ve yem güvenilirliği, bitki ve hayvan sağlığı açısından tehlike oluşturması ve acil tedbirleri gerektirmesi durumunda, idarî para cezaları hariç olmak üzere diğer idarî yaptırımları uygulamaya kontrol görevlisine de yetki verilerek herhangi bir olumsuzlukta anında müdahale edebilme imkânı sağlanmıştır.

Bu kapsamda Bakanlığımızca yürütülen denetim ve kontroller her geçen yıl artırılarak sürdürülmektedir.

- 2002 yılında 39 Bin adet denetim yapılmışken,
- 2010 yılında **376 Bin denetim** yapılmıştır.
- 2011 yılında ise ilk 9 ay itibarıyla gıda üretim, satış ve toplu tüketim yerlerinde toplam **278 Bin denetim** yapılmıştır.

2010 yılı itibarıyla gıda işletmelerine yapılan denetimler sonucu, uygunsuzluğu tespit edilen işletmelere 11.435 adet İdari Para Cezası uygulanmış ve bu işletmelerden 1.261 tanesi için Savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur. 2011 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla ise gıda işletmelerine yapılan denetimler sonucu, uygunsuzluğu tespit edilen işletmelere 7.125 adet İdari Para Cezası uygulanmış ve bu işletmelerden 240 tanesi için Savcılığa suç duyurusunda bulunulmuştur.

Gıda Denetim ve Kontrolleri, 81 il ve yetkilendirilmiş ilçe müdürlüklerimizde görev yapan “Kontrol Görevlileri” tarafından yapılmakta olup, 2002 yılında 1.500 olan kontrol görevlisi sayısı, 2011 yılı itibarıyla 4.635'e çıkarılmıştır.

Gıda güvenilirliğinin temini, üretici ve tüketici menfaatleriyle halk sağlığının korunması, gıda işyerlerinin iyileştirilmesi ve kalite standardizasyonlarının sağlanması amacıyla gıda işyerlerinin ödüllendirilmesi ve teşvik edilmesi sağlanacaktır. Bu şekilde Bakanlığımızın sadece cezalandıran değil gerektiğinde ödüllendiren yüzü de tanıtılacaktır.

Güvenilir yem tüketimini sağlamak amacıyla hazırlanan “Yem Kontrol Programı” kapsamında 2011 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla, 925 fabrika ve 7.547 yem bayisi olmak üzere toplam 8.472 denetim gerçekleştirilmiştir. Denetimler sonucu, uygunsuzluğu tespit edilen işletmelerle ilgili 64 yasal işlem yapılmıştır.

Ayrıca takibi yapılan GDO kontrolleri kapsamında ise, 315 numune yem fabrikalarından, 1.583 numune yem bayilerinden olmak üzere toplam 1.898 numune alınmıştır. Alınan numunelerin analiz sonuçlarında olumsuzluk tespit edilmemiştir.

2011 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla gıda ve gıda ile temas eden madde ve malzeme üreten, çalışma izni ve gıda sicil belgesi alarak kayıt altına alınan işletme sayısı **58.130** adettir.

2011 yılı Eylül sonu itibarıyla toplam 51 işletmeye “Yem Üretim İzin Belgesi” düzenlenmiştir.

6. ÜRETİMDE VERİMLİLİK VE KALİTEYE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

6.1. Arazi Toplulaştırma ve İslah Çalışmaları

Hükümetimizce, tarım sektöründe yapısal sorunların başında yer alan işletmelerin ölçek küçüklüğü ve parçalılık sorununa karşı **Arazi Toplulaştırma** çalışmalarına büyük önem verilmiştir.

- 1961-2002 yılları arasında 41 yıllık dönemde toplam **450 Bin hektar** alanda toplulaştırma yapılmış iken,
- 2003-2011 yılları arasında 9 yılda toplam **691 Bin hektar** alanda toplulaştırma yapılmıştır.

Halen devam eden **600 Bin hektar** alanın tamamlanmasıyla birlikte bugüne kadar toplam **1 Milyon 741 Bin hektar** alanda arazi toplulaştırma çalışmaları tamamlanmış olacaktır.

2009-2011 yıllarında **GAP** bölgesinde **2 Milyon 61 Bin hektar alanda**, **GAP** bölgesi dışında ise **377 Bin hektar** olmak üzere toplam **2 Milyon 438 Bin hektar** alanda arazi toplulaştırma projeleri çalışmalarına devam edilmektedir.

Ayrıca, 2012 yılında; KOP illerinde 300 Bin Hektar, DAP illerinde 151 Bin Hektar, GAP illerinde 126 Bin Hektar, diğer illerde 238 Bin Hektar olmak üzere toplam **815 Bin Hektar** alanda arazi toplulaştırma projeleri çalışmalarına başlanılacaktır.

Arazi dağıtım çalışmaları kapsamında;

- 2002 yılına kadar 115 köyde 5.555 çiftçiye 39.289 hektar arazi dağıtılmış iken,
- Son 9 yılda 50 köyde 7.001 çiftçiye 45.040 hektar arazi dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- Toplamda ise bugüne kadar **165 köyde 12.556 çiftçiye 84.329 hektar arazi** dağıtımı gerçekleştirilmiştir.
- 50 köyde toplam 41.405 hektar hazine arazisinin dağıtım çalışmalarına devam edilmektedir.

Harran Ovası'nda 65 Bin hektar alanda mevcut olan taban suyu ve tuzluluk problemlerinin çözümü için kapalı drenaj ve arazi ıslahı çalışmaları yapılmaktadır. Bunun 9.500 hektarlık kısmı Mülga Köy Hizmetleri zamanında tamamlanmıştır. Geriye kalan 55.500 hektar alanın 65 köyü kapsayan 19.500 hektarlık kısmı projelendirilmiş olup, çalışmalar 2011 yılı sonu itibariyle tamamlanacaktır. Kalan 36.000 hektar alanda ise 2011 yılı Kasım ayında çalışmalara başlanılacak olup, 2014 yılında tamamlanması planlanmıştır.

Şanlıurfa Harran Ovasında 2010-2014 yılları arasında 55.500 hektarlık alanda 153 Milyon TL harcanarak 8.192 km kapalı drenaj kanalı, 1.373 km tarla ve köy içi yolu ve 100 köyde köy içi göl alanları ıslah edilecektir.

Ayrıca Amasya Suluova Geldingen Ovasındaki taban suyu ve tuzlu-alkali alanların ıslahı için 32 köyü kapsayan 10.000 hektar alanda projeler hazırlanarak 2014 yılı başlarında çalışmaların tamamlanması, Adana Aşağı Seyhan Ovası (Tarsus) mevkinde 6.500 Bin hektar alanda ise taban suyu ve tuzluluk problemlerinin 2014 yılı başına kadar çözülmesi planlanmıştır.

6.2. Sertifikalı Tohum ve Fidan Kullanımı

Bakanlığımızca bitkisel üretimde verimlilik ve kalitenin artırılmasında temel etken olan sertifikalı tohum ve fidan/fide kullanımının yaygınlaştırılması yönünde yoğun çalışmalar yürütülmekte ve üreticilerimize önemli destekler sağlanmaktadır.

Bu çalışmalar neticesinde, verimliliği doğrudan etkileyen sertifikalı tohumluk kullanımı son 8 yılda yaklaşık **3 kat artmıştır**. Bu kapsamda;

- 2002 yılında 150 Bin ton olan sertifikalı tohumluk kullanımı,
- 2010 yılında **440 Bin** ton olarak gerçekleşmiştir.

Sertifikalı fidan kullanım desteği kapsamında ise; 2005-2010 yılları arasında toplam 113 Milyon adet sertifikalı fidan/fide kullanılarak **1,3 Milyon dekar** alanda yeni meyve bahçesi tesis edilmiştir.

Bu çalışmalar neticesinde,

- 2004 yılında 678 Milyon adet olan toplam meyve ağacı sayımız,
- **2010 yılında 797 Milyon adede** ulaşmıştır.
- Toplam meyve üretimimiz ise son **9 yılda %29 artarak, 13,3 Milyon tondan, 2011 yılında (TÜİK 1. tahminine göre) 17,2 Milyon tona yükselmiştir**.

6.3. Toprak Analizine Yönelik Çalışmalar

2009 yılında başlatılan uygulama kapsamında, parsel büyüklüğü **50 dekar ve üzeri arazi sahibi çiftçilerimizin gübre desteği alabilmesi için Toprak Analizi şartı** getirilmiştir.

Gübre desteğinin yanı sıra, çiftçilerimiz dekar başına 2,5 TL toprak analizi desteğinden de yararlanmaktadır.

Diğer taraftan, parsel büyüklüğü 50 dekarın altındaki arazi sahibi çiftçilerimiz ise toprak analizi yaptırmadan gübre desteğini alabilmektedir.

Ayrıca çiftçimize toprak analizine dayalı gübre kullanımı bilinci kazandırılmakta, gereksiz gübre kullanımı önlenerek üretim maliyeti azaltılmaktadır.

Bu uygulama ile 2009 yılında 28,8 Milyon dekar alanın, 2010 yılında ise 33,3 Milyon dekar alanın toprak analizi yapılmıştır.

6.4. Organik Tarım ve İyi Tarım Uygulamaları

Ülkemizin önemli bir potansiyele sahip olduğu organik tarım ve iyi tarım uygulamalarına yönelik çalışmalara hız verilmiştir.

Bu kapsamda, organik tarım birimleri oluşturulmuş ve teknik personele eğitimler verilmiştir. Ayrıca, oluşturulan “Organik Tarım Bilgi Sistemi ve İyi Tarım Uygulamaları Veri Tabanı” ile tüm verilerin izlenebilirliği sağlanmıştır.

Yapılan çalışmalarla;

- 2002 yılında 90 Bin hektar alanda, 310 Bin Ton, 150 çeşit organik ürün üretilirken,
- 2010 yılında **510 Bin hektar** alanda, **1,34 Milyon Ton, 216 çeşit** organik ürün üretilmiştir.

İyi Tarım Uygulamaları kapsamında ise;

- 2007 yılında 651 üretici ile 54 Bin dekar alanda iyi tarım uygulamaları yapılıyor iken,
- 2010 yılında üretici sayısı **4.540'e alan ise 782 Bin dekara ulaşmıştır**.

6.5. Tarımsal Kuraklıkla Mücadele

Bakanlığımızca, 2012-2016 yıllarını kapsayacak şekilde “Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve Eylem Planı”nın yeniden güncelleme çalışmaları başlatılmıştır. Güncelleme çalışmalarının ardından “Türkiye Tarımsal Kuraklıkla Mücadele Stratejisi ve

Eylem Planı” Bakanlığımız birimlerine, İl Müdürlüklerimize ve ilgili Bakanlıklara gönderilecektir.

“İzleme Erken Uyarı ve Tahmin Komitesi ile Risk Değerlendirme Komitesi” her ay çalışmalarına düzenli olarak devam etmektedir.

Kuraklık çalışmaları kapsamında, her ay düzenli olarak İl Müdürlüklerimizden yetiştirilen ürünlere ilişkin ekim alanı, verim ve ürün gelişme durumlarını içeren bilgiler toplanmaktadır.

Mevcut çeşitlerin kuraklığa toleranslılık derecelerinin belirlenmesi, kuraklığa toleranslı yeni çeşit ve ıslah çalışmalarında kullanılacak genetik materyallerin geliştirilmesi için Konya Bahri Dağdaş Uluslararası Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde **Kuraklık Test Merkezi** kurulmuştur.

Ayrıca, Bakanlığımız araştırma enstitülerinde, su yönetimi ve iklim değişikliği konuları dikkate alınarak; havzalarda toprak ve su kaynakları muhafaza araştırmaları, havzalarda uygun su hasadı yöntemlerinin araştırılarak bitki gelişimindeki etkilerinin belirlenmesi konularında araştırma projeleri yürütülmektedir.

6.6. Tarım Sigortaları

Tarım sektöründe büyük bir adım olarak 2006 yılında başlatılan Devlet Destekli Tarım Sigortası Uygulamaları kapsamında; 2006-2010 yıllarında;

- Bitkisel ürünlerde dolu ana riski ile birlikte; fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, sel ve su baskını ek riskleri ile açık alanda yetiştirilen meyvelerde don riski, seralarda dolu ana riski ile birlikte; fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, taşıt çarpması, kar ve dolu ağırlığı ile sel ve su baskını riskleri,
- Ayrıca, süt sığırları, kümes hayvanları ile su ürünlerinde ölüm riski teminat altına alınmıştır.

Bu risklere ilave olarak 2011 yılında erkek besi sığırları ve damızlık koyun-keçilerde ölüm riski sigorta kapsamına alınmıştır. Yine 2011 yılında çiçeklenme dönemi sigorta kapsamına alınmış ve bu risk için (2/3) oranında, diğer tüm risklerde ise **%50 oranında devlet prim desteği** sağlanmıştır.

7. HAYVANCILIĞIN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK ÇALIŞMALAR

7.1. Hayvancılık Desteklerinde Etkinlik

Hayvancılık Hükümetimizce öncelikli sektör olarak ele alınmış olup, bu kapsamda hayvancılık destekleri, sektörün gelişmesi ve verimliliğin artırılması amacıyla etkinleştirilmiştir.

Hayvancılık desteklerinin tarımsal destekler içerisindeki payı önemli seviyede artırılmıştır.

- 2002 yılında tarımsal destek bütçesi içerisinde hayvancılığın payı %4,4 iken,
- 2011 yılında **%26'ya** çıkarılmıştır.

Aynı şekilde Hayvancılıkta destek kalemi sayısı 2002 yılında sadece 4 iken, **bugün 27'ye** çıkarılmıştır.

Hayvancılık desteklerinin miktar ve etkinliğinin artırılması ile hayvancılığa yönelik yürütülen önemli projeler, sektörde üretim ve verim artışları sağlamanın yanında hayvancılıkta işletme ölçeğini de yukarılara taşımıştır. Ülkemizde son 8 yılda büyükbaş hayvan sayısı %16, kültür ırkı hayvan sayısı %127, hayvan başına ortalama süt verimi %67, hayvan başına ortalama et verimi %18 oranında artmıştır.

50 başın üzerinde hayvan bulunduran çiftlik sayısı **%456 artarak 4.300'den 24 Bin'e** ulaşmıştır.

7.2. Hayvancılıkta Faizsiz Kredi Uygulaması

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince tarım kesimine kullanılan kredilerde faizler hayvancılık sektörü için %100 sübvansedilerek 1 Ağustos 2010 tarihinden itibaren **faizsiz kredi** uygulaması başlatılmıştır.

Bu kapsamda; süt sığırcılığı, büyükbaş hayvan besiciliği, damızlık etçi sığır yetiştiriciliği, büyükbaş hayvan yetiştiriciliği (sığır-manda) ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliği (koyun-keçi) konularında yatırım yapacak üreticilere 7 yıl vade ile faizsiz kredi kullanılmaya başlanmıştır.

Hayvancılığa yönelik faizsiz kredi uygulaması kapsamında 2010 yılında Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 3,7 Milyar TL sıfır faizli hayvancılık kredisi kullanılmış iken, bu miktar 2011 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla **5,7 Milyar TL'ye, faizsiz kredi kullanan üretici sayısı ise 105 Bin kişiye** ulaşmıştır.

7.3. GAP ve DAP Bölgelerinde Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi

Bakanlığımızca Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde hayvancılığın geliştirilmesi amacıyla bu bölgelerde hayvancılık işletmelerine yönelik olarak **hibe desteği uygulaması** başlatılmıştır.

GAP kapsamındaki illerde damızlık süt işletmesi kuranlara; inşaat yapımında %30, makine ve gebe düve alımında ise %40 oranında hibe desteği sağlanmaktadır. 2012 yılına kadar devam edecek uygulama kapsamında 2011 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla; 94 proje gerçekleştirilmiş, 11.966 baş hayvan desteklenmiş ve **40,6 Milyon TL** hibe olarak ödenmiştir. 119 projenin yatırımı ise devam etmektedir.

Aynı şekilde DAP kapsamındaki illerde kombine veya etçi ırklarla damızlık işletmesi kuranlara; inşaat yapımında %30, makine ve gebe düve alımında ise %40 oranında hibe desteği verilmektedir. 2012 yılına kadar devam edecek uygulama kapsamında 2011 yılı Ekim ayı sonu itibarıyla; 73 proje gerçekleştirilmiş, 6.680 baş hayvan desteklenmiş ve **25,7 Milyon TL** hibe olarak ödenmiştir. 40 projenin yatırımı ise devam etmektedir.

7.4. Suni Tohumlama Çalışmaları

Hayvan ırklarının ıslahına yönelik önemli faaliyetlerin başında gelen suni tohumlama çalışmalarında büyük artış sağlanmıştır.

Suni tohumlama sayısı;

- 2002 yılında 624 Bin adet iken,
- 2010 yılında 2,8 Milyon adede ulaşmıştır.
- 2011 yılı Eylül ayı itibariyle ise 2 Milyon adet suni tohumlama yapılmıştır.

7.5. Mera Islahı ve Yem Bitkileri Üretimi

Hayvancılık sektöründe kaba yem ihtiyacının karşılanmasına yönelik yem bitkileri üretimi ve mera ıslah çalışmalarında önemli mesafeler kat edilmiştir.

2002-2011 yılları arasında toplam **4,1 Milyon dekar** alanda mera ıslah çalışması yapılmıştır. Sağlanan desteklerle yem bitkileri üretim alanı son **8 yılda %83** artırılmıştır.

- 2002 yılında üretim alanı 1,2 Milyon hektar, üretim miktarı 25 Milyon ton iken,
- 2010 yılında üretim alanı 2,2 Milyon hektara, üretim miktarı 37 Milyon tona çıkarılmıştır.

Bu artışla beraber ülkemizin yaklaşık 50 Milyon ton civarında olan kaliteli kaba yem ihtiyacının yaklaşık **%75'i karşılanmıştır**.

Ülkemiz hayvancılığının kaliteli kaba yem ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla başlatılan yem bitkileri desteklemesi sektöre önemli katkılar sağlamaktadır. Bu kapsamda 2010 yılında 560,7 Bin hektar için **252 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından uygulanmakta olan ve hayvancılığımızın kalkınması için büyük önem taşıyan “Çayır Mera ve Yem Bitkileri Üretimini Geliştirme Projesi”nin uygulama süresi uzatılmış olup, hayvancılık potansiyeli yüksek olan 35 ilimizde devam etmektedir.

7.6. Su Ürünleri Üretimi

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) tarafından yapılan bir çalışmaya göre, yılda ortalama %10 büyüme hızı ile dünyada en hızlı büyüyen sektör olan su ürünleri üretiminde, ülkemizin dünyada **en hızlı büyüyen 3. ülke** olduğu tespit edilmiştir.

Türkiye'nin 2010 yılı su ürünleri üretimi bir önceki yıla göre %5 artarak 653 Bin ton olarak gerçekleşmiştir. Su ürünleri yetiştiricilik üretimimiz ise 2010 yılında bir önceki yıla göre %5,3, 2002'ye göre ise **%173 artarak 167 Bin tona** ulaşmıştır. Bu gelişmeler sonucunda ülkemiz;

- 25 Avrupa Birliği ülkesi arasında su ürünleri yetiştiricilik üretiminde **5. sıraya**,
- Alabalık üretiminde **AB ülkeleri arasında 1. sıraya** yükselmiştir.
- Ayrıca, GFCM-FAO tarafından yapılan bir çalışmada, ülkemizin Avrupa Çipura-Levrek pazarında **%25'lik paya** ulaştığı belirlenmiştir.

Üretimde yaşanan hızlı büyüme ihracatın da artmasını sağlamıştır. 2002-2010 yılları arasında su ürünleri ihracatımız yaklaşık %186 artarak 352 Milyon Dolara yükselmiştir.

Bakanlığımız “Çevre Dostu Su Ürünleri Yetiştiriciliğinin” geliştirilmesini amaçlamaktadır. Bu kapsamda başlatılan “Ülkesel deniz balıkları yetiştiriciliğini geliştirme programı” ile kıyılarımızda bulunan balık çiftlikleri açık denize taşınarak, modern teknolojilerin kullanıldığı off-shore işletmesi haline dönüştürülmüştür. Ayrıca “Ülkesel deniz balıkları üreten işletmelerin çevresel etkilerini izleme programı” çerçevesinde bu işletmelerin çevresel etkileri yakından izlenmektedir.

Su ürünleri kaynaklarını desteklemek ve güçlendirmek amacıyla 62 ilimizde 4,5 Milyon adet yavru ile 449 kaynaktaki 134 Bin hektar alan balıklandırılmıştır. Gelecek yıl ise 5 Milyon adet yavru ile kaynakların balıklandırılması planlanmıştır.

Su ürünleri ile ilgili av yasakları kapsamında denetimler yapılmaktadır. 2011 yılı ilk 9 ayında yapılan 27.158 adet denetim sonucunda 936 adet işletmeye idari para cezası uygulanmış olup, daha önceki yıllara göre yapılan denetimlerin etkinliği iki katına çıkmıştır.

8. BİTKİ VE HAYVAN SAĞLIĞINA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

8.1. Bitki Sağlığı ve Bitki Koruma Ürünleri İle İlgili Çalışmalar

Bitkisel üretimde kullanılan kimyasalların kontrolü amacıyla Bakanlığımızca 2008 yılında çıkarılan "Bitkisel Üretimde Kullanılan Kimyasalların Kayıt Altına Alınması ve İzlenmesi Hakkında Yönetmelik" kapsamında, "Tarladan sofraya güvenilir gıda" elde edilmesine yönelik kayıt ve izleme çalışmaları devam etmektedir.

Buğdayın ana zararlısı süne havadan ilaçlama kaldırılarak, uygulamaya konulan etkin tedbirler ve biyolojik mücadele çalışmaları neticesinde, 2005 yılından başlamak üzere 2011 yılına kadar toplam 51 Milyon adet faydalı böcek salımı gerçekleştirilmiştir. 2010 yılına kadar 6 Milyon adet fidan dikilmiştir. 2010 yılında 11 Milyon dekar olan süne mücadelesi alanı 2011 yılında 7 Milyon dekar alana düşürülmüştür. Süne mücadelesi kapsamında 2002-2011 döneminde;

- Yıllık ilaç kullanımı 901 Tondan 104 Tona,
- **Emgili dane oranı ise %3,8'den %0,73'e düşürülmüştür.**

2011 yılında 7 Milyon dekar alanda yapılan süne mücadelesi ile ekonomiye yaklaşık **872 Milyon TL katkı** sağlanmıştır.

Bitkisel üretimde etkin kontrol ve izleme yapılarak, tüketici ve çevre sağlığını önemseyen bir yaklaşımla daha güvenilir bitki koruma uygulamaları gerçekleştirilmiştir.

Yerinde kontrol esasına dayanan, geriye doğru izlenebilirliği sağlayacak olan ve sağlıklı üretim materyalleri ile üretime başlamayı hedefleyen "Bitki Pasaportu Sistemi ve Operatörlerin Kayıt Altına Alınması Hakkında Yönetmelik" kapsamında taş çekirdekli, elma ve armut fidanı üreticileri 12 Mart 2011 tarihinden itibaren kayıt altına alınmaya başlanmıştır.

Bitkisel üretimde kimyasal ilaç kullanımının azaltılmasına yönelik, örtüaltı bitkisel üretimde biyolojik ve biyoteknolojik mücadele yapan üreticilere destekleme ödemesi 2010 yılında başlatılmıştır.

AB uyum çalışmaları kapsamında; AB'de kullanımdan kaldırılan ancak ülkemizde ruhsatlı bulunan **169 adet aktif maddeyi içeren** bitki koruma ürünlerinin kullanımı, imalatı ve ithalatı Bakanlığımızca sonlandırılmıştır.

8.2. Zirai İlaç Kullanımında Reçete Uygulaması

Bitki koruma ürünlerinin uygun, güvenli kullanımı ve kontrol altına alınabilmesi için,

- 12.02.2009 tarihinden itibaren bitki koruma ürünlerinde reçeteyle satış zorunluluğu getirilmiştir.
- Bu kapsamda 2011 yılı Ekim ayı itibariyle Bakanlığımızca 9.624 kişiye reçete yazma yetkisi verilmiştir.
- 2010 yılı Mayıs ayından itibaren bitkisel üretim yapılan alanlarda bitki koruma ürünü uygulamalarının Bakanlığımızdan "Bitki Koruma Ürünleri Uygulama Belgesi" almış olan yetkili kişiler tarafından yapılması zorunlu hale getirilmiştir.
- Bu kapsamda 2011 yılı Ekim ayı itibariyle Bakanlığımızca 260.253 kişiye uygulama yetkisi verilmiştir.

8.3. Hayvan Sağlığı ve Karantina alışmaları

Hayvan sağlığına yönelik Bakanlığımızca önemli projeler yürütölmektedir.

Türkiye’de şap hastalığının kontrolü projesi

2008-2010 yılları arasında uygulanan Türkiye’de şap Hastalığının Kontrolü Projesi kapsamında, etkin temizlik, dezenfeksiyon ve programlı aşılama politikası ile Türkiye’de şap Hastalığının kontrol altına alınması amaçlanmıştır.

Aşılama kapsamında; tüm sığır varlığı ilkbahar ve sonbahar döneminde olmak üzere yılda iki kez, koyun varlığının tümü ise ilkbahar döneminde bir kez aşılanmıştır. Ayrıca hastalık prevalansının ve proje kapsamında uygulanan aşının değerlendirilmesini içeren antikör seviyesinin tespiti amacıyla sero-survey çalışmaları ile eğitim ve bilgilendirme kampanyaları yapılmıştır.

Bütün bu çalışmalar sonucunda, 12. Faslın açılış kriterlerinden biri olan “Trakya’nın şap Hastalığından Aşılı Arılık Statüsü” 27 Mayıs 2010 tarihinde Dünya Hayvan Sağlığı Teşkilatı (OIE) tarafından onaylanmıştır.

2011 yılı sonbahar döneminde II. Faz şap Hastalığının Kontrolü Projesi devreye girmiş olup, 2014 yılı ilkbahar şap aşılama kampanyası ile sonlandırılacaktır. İkinci faz projenin toplam bütçesi 38,3 Milyon Avro olup, 32,6 Milyon Avroluk kısmı Avrupa Birliği hibesidir. Proje kapsamında; Trakya ve Anadolu’da bulunan tüm sığırılar yılda iki kez, Marmara ve Ege Bölgesinde bulunan koyun-keçiler ise yılda bir kez şap Hastalığına karşı aşılanacaktır. Proje ile Türkiye’de şap Hastalığını kontrol altına almak ve alınacak ilave tedbirler ile Marmara ve Ege Bölgelerinde şap Hastalığından Aşılı Arılık Statüsü elde edilmesi hedeflenmektedir.

Kuduz hastalığına karşı oral aşılama projesi

Bakanlığımızca, kuduz hastalığının kontrol altına alınması amacı ile Avrupa Birliği destekli “Türkiye’de Kuduz Hastalığının Kontrolü” projesi 2008-2010 yılları arasında uygulamıştır.

Ülke genelinde sahipli-sahipsiz bütün köpek ve kediler ile yaban hayatından bulaşmanın göröldüğü Ege Bölgesindeki çiftlik hayvanları (sığır-at) ücretsiz olarak 3 yıl süreyle aşılanmıştır. Ayrıca Ege Bölgesindeki ormanlık alanlarda yaban hayvanlarına yönelik 3 yıl boyunca havadan oral aşılama yapılmıştır.

Proje kapsamında; Ankara, İstanbul ve İzmir illerinde Avrupa Birliği standartlarına uygun geçici hayvan barınakları kurulmuş ve belediye başkanlıklarına devredilmiştir.

Uygulanan proje ile kuduz hastalığı referans laboratuvarı olan Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ve Bornova Veteriner Kontrol Enstitü Müdürlüğünün aşı depolama kapasiteleri yükseltilmiş, Merkez Veteriner Kontrol ve Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Kuduz Teşhis Laboratuvarı modernize edilerek teşhis kapasitesi ve biyogüvenlik seviyesi yükseltilmiştir.

Uygulanan proje ile hastalıkla mücadelede önemli bir mesafe alınmış olup, mücadelede etkinliğin devamı için 2012-2015 yıllarında uygulanmak üzere Bakanlığımız koordinatörlüğünde Orman ve Su İşleri Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı ile birlikte yürütölecek “Türkiye’de Sokak Hayvanlarının Rehabilitasyonu ve Kuduz Hastalığı ile Mücadele Projesi” hazırlanmıştır. Söz konusu proje kapsamında sahipli-sahipsiz kedi ve köpeklerin aşılanması, yabani hayvanların havadan aşılanması ile sahipsiz hayvanların rehabilitasyonlarının sağlanması hedeflenmektedir.

Koyun ve keçilerin küpelenmesi ve aşılması projesi

Proje ile Ülkemizdeki tüm koyun keçi türü hayvanların küpelenmesi, kayıt altına alınması ve PPR hastalığının kontrol altına alınarak eradike edilmesi amaçlanmaktadır.

Söz konusu proje kapsamında aşı ve kulak küpesi tedariki, küpelenen ve aşıl原因an hayvanların kayıt altına alınması için veri tabanı kurulması ile aşılama ve küpeleme faaliyetlerine teknik ve lojistik destek faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

2010 yılında başlatılan projede koyun ve keçi vebası (PPR) hastalığının bir kez uygulanacak aşılama ile uzun süre bağışıklık sağlaması nedeniyle 2010 yılı ilkbahar döneminde tüm koyun-keçi varlığı, 2010-2011-2012 sonbahar kampanya dönemlerinde ise sadece yeni doğanlar aşıl原因maktadır.

Bu kapsamda 2010 yılı kampanya dönemlerinde 22 Milyon koyun ve keçi türü hayvan aşılanıp, küpesiz 11 Milyon hayvan kimliklendirilmiştir.

Brusellozun kontrolü Projesi

Ülkemizde yaygın olarak seyreden, halk sağlığı ve hayvan sağlığını olumsuz etkileyerek çok büyük ekonomik kayıplara neden olan bruselloz hastalığı ile geçmiş yıllarda sadece 3-6 aylık genç dişi hayvanlara uygulanabilen aşılama ile mücadele yapılmış olup, hayvan doğumlarının yıl içerisinde yayılması ve söz konusu aşının uygulayıcıları da enfekte etmesi nedeniyle uygulama zorluğu çekilmiştir. Bakanlığımızca 2012 yılından itibaren ülkemiz laboratuvarlarında da üretilmeye başlanan konjunktival aşı kullanılmak suretiyle her yaştaki hayvanın aşılması gerçekleştirilerek, hastalığın kontrol altına alınması sağlanacaktır.

2003 yılından itibaren Trakya'da bulunan süt sığırları işletmelerinde uygulanan sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıklarından ari işletmelerin desteklenmesi çalışmaları 2011 yılından itibaren ülke geneline çıkartılarak hastalıkla mücadelede etkinlik artırılmıştır. Bu çalışmalar ile ülkemiz genelinde "Hastalıktan Ari İşletmelerin" sayısı artırılması hedeflenmektedir. Hastalığın görülme oranı kabul edilebilir seviyelere indirildikten sonra ise test ve kesim metodu uygulanmak suretiyle hastalığın eradikasyonuna gidilecektir.

Sığır tüberkülozu ile mücadele

Hayvancılığın Desteklenmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında 2003 yılında Trakya'da bulunan süt sığırları işletmelerinde uygulanan sığır tüberkülozu ve sığır brusellozu hastalıklarından ari işletmelerin desteklenmesi çalışmaları 2011 yılından itibaren tüm ülkede uygulanmaya başlamıştır.

5996 sayılı kanun gereği mezbahalarda tespit edilen tazminatlı hastalık nedeniyle imha edilen hayvanların bedellerinin ödenmesi ile ilgili yönetmelik hazırlanmıştır. Mevzuatın yayımlanmasını takiben ülkemizde ilk defa kesim sonu Sığır Tüberkülozu tespit edilen hayvanlar için tazminat ödenecektir.

8.4. Trakya'nın Şap Hastalığından Arılığı

Bakanlığımızca hayvan sağlığına yönelik yürütülen etkin çalışmalar neticesinde Trakya'da 2007 Kasım ayından bugüne kadar şap hastalığı görülmemiş olup, Dünya Hayvan Sağlığı Örgütü (OIE) tarafından 27 Mayıs 2010 tarihinde **Trakya'nın şap hastalığından arılık statüsü** onaylanmıştır.

Önümüzdeki dönemde, Trakya'nın tüm hayvan hastalıklarından arî hale getirilerek damızlık hayvan arz merkezine dönüştürülmesi, elde edilen arılık statüsü sayesinde ülkemizin hayvan ve hayvansal ürünler ihracat üssü olması hedeflenmektedir.

8.5. Sınır Kontrol Noktaları

Avrupa Birliği 2005 Yılı Mali Yardımları çerçevesinde yürütölen “Türkiye’de Yeni Veteriner Sınır Kontrol Noktalarının Kurulması Projesi” kapsamında, havalimanı (İstanbul Sabiha Gökçen), liman (İzmir, Mersin) ve kara (Cilvegözö-Hatay, Sarp-Artvin, Habur-Şırnak) olmak üzere toplam 6 adet Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğü kurulmuştur.

Ayrıca, Kapıkule ve Gürbulak Tahaffuzhane ve Gümrük Veteriner Müdürlüğü, Veteriner Sınır Kontrol Noktası Müdürlüğüne dönüştürölmüştür. Bu sınır kontrol noktalarından ithalat, ihracat ve transit geçiş hizmetleri yürütölmektedir.

9. KIRSAL KALKINMAYA YÖNELİK ÇALIŞMALAR

9.1. Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi

2006 yılında başlatılan %50 hibe destekli **Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı** kapsamında; tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi, ambalajlanması ve depolanması gibi ekonomik yatırımlar desteklenmektedir.

Kırsal Kalkınma Yatırım Destekleri kapsamında bugüne kadar;

- 1.217 Bitkisel Ürün İşleme Paketleme Tesisi,
- 679 Hayvansal Ürün İşleme ve Paketleme Tesisi,
- 254 Tarımsal Ürün Deposu,
- 206 Alternatif Enerjili Sera,
- 229 Soğuk Hava Deposu,
- 27 Su Ürünleri İşleme Tesisi,
- 537 Altyapı Sulama Projesi
- 6 Hayvansal Orijinli Gübrelerin İşlenmesi Paketlenmesi olmak üzere
- Toplam **3.155 proje tamamlanmış** olup, **13 proje** de devam etmektedir.

Kırsal kalkınma yatırım projelerine toplam **567 Milyon TL hibe desteği** verilmiş, **30 Binden fazla kişiye istihdam** sağlanmıştır. Proje kapsamındaki destekler 2015 yılı sonuna kadar devam edecektir.

Kırsal kalkınma yatırımlarının desteklenmesine yönelik olarak (makine-ekipman desteği ve sulama yatırımları dahil) toplam **916 Milyon TL hibe desteği verilmiştir.**

“Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı” kapsamında desteklenen binlerce tesis, yüzlerce insanın çalıştığı, milli gelire önemli katkılar sağlayan, tarım-sanayi entegrasyonunu gerçekleştiren birer fabrikaya dönüşmüştür.

9.2. Tarımda Makineleşmeye Yönelik Destekler

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı kapsamında, tarımda makineleşmenin geliştirilmesi amacıyla 2007 yılından bu yana uygulanan “**Makine ve Ekipman Desteği Projesi**” ile üreticilerin kullandıkları makine ve ekipmanların bedelinin %50’si hibe olarak desteklenmektedir.

Yapılan çok kapsamlı fizibilite çalışmaları ile, bölgelere ve üretilen ürünlere göre en verimli tarımı yapmak için gerekli makine ve ekipmanlar belirlenmiş ve destek kapsamına alınmıştır. Bu çerçevede 4 çeşit makine ekipman ile başlayan desteklemelerin kapsamı genişletilmiş ve 2011 yılında 35 çeşide yükseltilmiştir.

Makineleşmeye yönelik destekler kapsamda bugüne kadar;

- **78.124 adet** makine ve ekipman projesi desteklenmiş,
- **349 Milyon TL** hibe ödemesi yapılmıştır.

9.3. Sulama Yatırımlarına Faizsiz Kredi ve Hibe Destekleri

Hükümetimizce son yıllarda yaşanan kuraklığa karşı etkin su kullanımını sağlamak amacıyla, basınçlı sulama sistemleri yatırımı yapan çiftçilerimize **5 yıl vadeli, faizsiz kredi desteği** sağlanmıştır. Bu kapsamda, 2011 yılı Ekim ayı sonu itibariyle;

- **100 Bin** üreticiye, **1,4 Milyar TL** kredi kullandırılmış ve
- **2,9 Milyon dekar** alan basınçlı sulama sistemleri ile sulamaya açılmıştır.

Yine, kırsal kalkınma destekleri kapsamında, tarla içi basınçlı sulama yatırımlarına **%50**, toplu basınçlı sulama yatırımlarına **%75** hibe desteği verilmektedir. Bu kapsamda, bugüne kadar;

- **59 Bin** üreticiye **119 Milyon TL** hibe desteği verilmiş ve
- Yaklaşık **550 Bin dekar** alan basınçlı sulama sistemleri ile sulamaya açılmıştır.

Bugüne kadar kredi ve hibe desteği uygulaması ile toplam **3 Milyon 450 Bin dekar** alan basınçlı sulama sistemleri ile sulamaya açılmıştır.

9.4. Kalkınma Kooperatiflerine Verilen Destekler

Bakanlığımızca tarımda kooperatifleşmenin geliştirilmesi amacıyla tarımsal kooperatiflere önemli miktarda kredi desteği sağlanmaktadır.

- 1990-2002 yılları arasında 712 tarımsal kalkınma kooperatifine 99 Milyon TL kredi tahsis edilmiş iken;
- 2003-2011 yılları arasında Kırsal Alanda Sosyal Destek Projesi katkıları ile beraber **1.982 kooperatif projesine 1 Milyar 707 Milyon TL** kredi tahsis edilmiştir.

Verilen krediler ile kırsal alanda çok sayıda aileye istihdam sağlanmıştır.

Kooperatiflere projeler kapsamında verilen krediler 7 yıl vadeli olup, ilk yıl ödemesiz, 2. yıl faiz ödemeli, diğer yıllarda taksit ve faiz ödemelidir. Ayrıca özel proje uygulayan kooperatiflere 12 yıl vadeli kredi verilmektedir.

9.5. Uluslararası Kaynaklı Kırsal Kalkınma Projeleri

Bakanlığımızca kırsal kalkınmada dış kaynaklı projelerin de uygulaması sürdürülmektedir.

Diyarbakır, Batman, Siirt Kalkınma Projesi (2008-2012)

Diyarbakır, Batman ve Siirt illerinde uygulanan **36,9 Milyon dolar** bütçeli proje kapsamında bugüne kadar;

- Proje illerine ait 13 köyde kanalizasyon ve doğal arıtma tesisi, 2 köyde içme suyu deposu, 1 köyde dere ıslahı, 9 köyde yol geçişi için menfez ve boru döşemesi, 3 köyde hayvan içme suyu göleti yapılmış,
- Çiftçilere yönelik 425 dekar alanda demonstrasyon ve 24 adet çiftçi eğitim gezisi yapılmış, istihdam için kapasite oluşturmak amacıyla 8 adet eğitim düzenlenmiş,
- Hazırlanan stratejik yatırım planları çerçevesinde, çeşitli türde kapama meyve bahçesi tesisleri, açık hayvan barınakları, süt toplama organizasyonu projeleri, çeşitli tarımsal alet ve makine alımları olmak üzere, 8 Milyon TL'lik yatırım için 3,4 Milyon TL katkı hibesi ödenmiş,
- 5 adet kapalı sistem sulama kanalı ihalesi gerçekleştirilmiştir.

Proje başlangıcından bugüne kadar **14,8 Milyon Dolar** harcama yapılmıştır.

Artvin, Kars, Ardahan Kalkınma Projesi (2010-2015)

Artvin, Kars ve Ardahan illerinde **26,4 Milyon dolar** bütçeli Proje ile kırsal alanlarda yoksulluğun azaltılması ve tarımsal üretimde gelişmenin sağlanması hedeflenmektedir.

Sivas, Erzincan Kalkınma Projesi (2004-2012)

Tarımsal verimliliğin ve gelir seviyesinin artırılması amacıyla uygulanan ve toplam yatırım tutarı **30 Milyon dolar** olan proje bütçesinin, bugüne kadar toplam 17,5 Milyon doları harcanmıştır.

Anadolu Su Havzaları Rehabilitasyon Projesi (2004-2012)

Tokat, Amasya, Çorum, Sivas, Kayseri illerinde **2,8 Milyon dolar** bütçeli Proje ile, bozulmuş doğal kaynakların rehabilitasyonu ve gelir artırılması hedeflenmektedir. Proje başlangıcından bugüne kadar 2,4 Milyon Dolar harcama gerçekleştirilmiştir.

Çoruh Nehri Katılımcı Havza Rehabilitasyonu Projesi (2011-2018)

Bayburt, Erzurum, Artvin illerinde Çoruh nehri havzasında; vejetasyon, toprak ve su kaynaklarının entegre rehabilitasyonu, sürdürülebilir kullanımı, gelir seviyesinin iyileştirilmesi, doğal çevrenin korunmasına ve yoksulluğun azaltılmasına amaçlayan proje 2012 yılında başlatılacaktır.

10. AR-GE, EĞİTİM VE YAYIM ÇALIŞMALARI

10.1. Yerli Genetik Kaynakların Korunması

Dünyada genetik farklılaşmanın yoğunlaştığı 8 gen merkezinden 3'ünün bir arada olduğu tek ülke Türkiye'dir. Bugün tüm dünyada tanımlanmış 250 Bin bitki türü bulunmaktadır. Bütün Avrupa Birliği ülkelerinde 2.400'ü endemik olmak üzere 12 Bin bitki türü yetişmekte iken, ülkemizde ise 3.906'sı endemik olmak üzere 12.054 bitki türü yetişmektedir.

Ülkemizin bu zengin biyoçeşitlilik potansiyelini koruyacak ve gelecek nesillere aktaracak, tek çatı altında en çok tohumu saklayabilen, 250 Bin örnek kapasiteli, **dünyanın 3. büyük Tohum Gen Bankası** hizmete açılmıştır.

Hayvan genetik kaynaklarımızın korunması amacıyla araştırma enstitülerinde ve halk elinde ıslah projeleri yürütülmektedir.

Hayvan ırklarımızın DNA düzeyinde karakterize edilmesi ve dondurularak korunması amacıyla biri Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsünde diğeri TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi olmak üzere iki "Hayvan Gen Bankası" kurulmuştur.

Yerli büyükbaş, küçükbaş, kanatlı ve küçük evcil hayvan ırk, tip ve hibritlerinden 2011 yılı itibariyle 43 tanesi Irk Tescil Komitesi tarafından tescil edilmiştir.

Türkiye Geofit Bahçesi Projesi kapsamında genetik kaynağımızın korunması amacıyla doğadan toplanan 263 adet soğanlı bitki türü toplanarak koruma altına alınmış, 500 türün toplanması çalışmaları ise devam etmektedir.

10.2. Tohumculuğun Geliştirilmesine Yönelik Çalışmalar

Ülkemizin tohumculukla ilgili ilk Kanunu olan ve 1963 yılında çıkartılan "Çeşitlerin Tescil ve Sertifikasyonu Hakkında Kanun"la başlayan süreçten bu güne kadar ülkemizde toplam 1.844 adet çeşit tescil ettirilmiştir. Bunların yaklaşık **%50'sini oluşturan 880 adet çeşit** Bakanlığımız Araştırma Enstitüleri tarafından tescil ettirilmiştir.

Bugün Türkiye'de üretimde kullanılan hububatta; ekmeklik buğdayın %95'i, makarnalık buğdayın %98'i, arpa'nın %99'u, nohut, mercimek ve çeltik çeşitlerinin %100'ü araştırma enstitülerimizce geliştirilmiştir. Bunun yanında yağlı tohumlardan, aspir, susam ve yer fıstığı çeşitlerinin %100'ü, pamuk çeşitlerinin %43'ü, soya çeşitlerinin %30'u ve ayçiçeği çeşitlerinin %20'si yine kendi çeşitlerimizdir.

Araştırma Enstitülerimiz tarafından geliştirilen çeşitlerin, tohumluk üretim ve satış hakkı TİGEM ve Özel Sektör'e devredilerek daha hızlı yaygınlaşması ve daha geniş alanlara yayılması hedeflenmiştir.

Sebzecilikte, Bakanlığımız tarafından yürütülen ve 2004 yılında başlatılan, "Türkiye F1 Hibrit Sebze Çeşitlerinin Gelişmesi ve Tohumluk Üretiminde Kamu-Özel Sektör İşbirliği" projesi ile;

- 2004 yılında %10 seviyelerinde olan yerli hibrit sebze çeşitlerinin kullanım oranı,
- 2009 yılında %25'lere, 2010 yılında ise **%40'lara ulaşmıştır.**
- 2013 yılındaki hedefimiz ise bu oranın %50-60 düzeyine çıkarılmasıdır.

10.3. Bitkisel ve Hayvansal Üretime Yönelik Araştırmalar

Bakanlığımız Araştırma Enstitüleri tarafından bahçe bitkileri konusunda uzun yıllar süren çalışmalarla 38 sebze türünde toplam 3.175 çeşit, meyvecilikte ise 40 meyve-asma türünde toplam 1.033 çeşit tescil edilerek kayıt altına alınmıştır.

Ayrıca, bitkisel üretimi sınırlayan hastalık, zararlı ve yabancı otların mücadelesine yönelik araştırma projeleri yürütülmektedir. Söz konusu proje çalışmaları 2012 yılında da devam edecektir.

Hayvansal üretime yönelik de önemli projeler yürütülmektedir.

Halk Elinde Hayvan Islah Çalışmaları

Islah Projesi kapsamında koyun ve keçi ırklarımızı ıslah ederek verimlerini artırmak üzere 2005 yılında başlatılan proje ile 13 ilde 10 koyun, 2 keçi ırkında 500 yetiştiricide toplam 82 bin baş hayvanda verim kayıtları tutulmuştur. Proje kapsamında sözleşme yapılan yetiştiricilere toplam **13,3 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır. Proje ile ivesi koyunlarında hayvan başı süt verimi 80 Kg'den 120 Kg'a çıkarılmıştır. Kuzularda süttten kesim ağırlığında önemli canlı ağırlık artışı (ortalama 5 Kg) sağlanmıştır.

Proje 2011 yılı itibariyle 22 koyun-keçi ırkında, **50 ilde, 4000 yetiştirici elinde toplam 650 Bin baş hayvan** kapasitesi ile çalışılarak, **30 Bin baş nitelikli damızlık elde** edilmesi planlanmıştır.

Halk elinde ıslah ve genetik kaynaklarının korunması projeleri **kapsamda, 2011 yılında 30 Milyon TL, 2012 yılında ise 50 Milyon TL destekleme ödemesi** yapılması planlanmıştır.

Anadolu Alacası Geliştirme Projesi

Ülkemizin ihtiyaç duyduğu test edilmiş yüksek nitelikli sperma ve boğa ihtiyacını karşılamak üzere 2003 yılında uygulanmaya başlanan "Anadolu Alacası Geliştirme Projesi" kapsamında embriyo transfer yöntemi ile (MOET) 246 buzağı elde edilmiştir. Projelerden elde edilen boğa adaylarından yaklaşık 200 Bin doz sperma sağımı yapılmıştır

Ayrıca Lalahan Hayvancılık Merkez Araştırma Enstitüsüne 150 başlık modern boğa test ünitesi faaliyete geçirilmiştir.

Büyük Ebeveyn ve Ebeveyn Geliştirme Projesi

Yürütülen ıslah çalışmaları sonucunda Türkiye şartlarında en iyi verimi veren 3 adet yumurtacı ebeveyn ve hibrit hat geliştirilerek, "Hayvan İrk Tescil Komitesi"nce tescil edilmiştir. Geliştirilen bu ticari yumurtacı hibritler, 2004 yılından itibaren özel sektörün hizmetine sunulmuştur. Türkmenistan, Azerbaycan ve Gürcistan'a damızlık yumurta ve civciv ihraç edilmektedir.

Bakanlığımıza bağlı Tavukçuluk Araştırma İstasyonu, ülkemizin yıllık 500 Bin adet olan damızlık ihtiyacını karşılayacak ve ihraç edebilecek hale getirilmiştir.

Karadeniz'de Hamsi Stoklarının Belirlenmesi ve Sürekli İzleme Modelinin Oluşturulması Projesi

Hamsi balıklarında sürdürülebilir stok yönetimi amacıyla Trabzon Su Ürünleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü ile ODTÜ Deniz Bilimleri Enstitüsü ortaklığında hazırlanan ve TÜBİTAK tarafından desteklenen 4,5 Milyon TL bütçeli "Ulusal Balıkçılık Veri Toplama Programı İçin Karadeniz'de Hamsi Stoklarının Akustik Yöntemle Belirlenmesi ve Sürekli İzleme Modelinin Oluşturulması" projesi 2011 yılı Eylül ayında başlatılmıştır.

10.4. Tarımsal Araştırma, Teknoloji ve Eğitim Merkezleri

Bakanlığımızca, üretimde verimliliği artırmak, yeni araştırmalar yapmak, sektöre yetişmiş insan kaynağı kazandırmak ve ülkemiz tarımının geleceğini garanti altına almak amacıyla konu bazında tarımsal bilim ve teknoloji merkezleri kurulmuştur.

Bu kapsamda;

- Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsünün altyapısı geliştirilerek özel sektör tarafından yapılamayan doku kültürü çalışmalarına hız verilmiş ve **Doku Kültürü Laboratuvarının** alt yapısı tamamlanmıştır.
- Karadeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde **Enerji Tarımı Araştırma Merkezi**'nin altyapısı tamamlanmıştır.
- Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü bünyesinde **Bitkisel Biyoteknoloji Merkezi Laboratuvarı** kurulması planlanmıştır. Merkez 2012 yılında tamamlanarak faaliyete başlayacaktır.
- Adana Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü ve Kahramanmaraş Doğu Akdeniz Geçit Kuşağı Tarımsal Araştırma İstasyonu bünyesinde "**Yonca Islah ve Orijinal Tohumluk Üretim Merkezi**" kurulum çalışmalarına başlanmış olup, Merkez 2012 yılında tamamlanarak faaliyetlerine başlayacaktır.
- **Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi açılmıştır.** İzmir Menemen'de bulunan Tarımsal Hidroloji Araştırma Enstitüsü **uluslararası araştırma ve eğitim merkezine** dönüştürülmüştür. 2009-2011 döneminde yılından beri 70 ülkeden 500 katılımcıya eğitim verilmiştir.
- Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü bünyesinde 7 adet laboratuvar, 4000 m² cam sera ve 1000 bitki çeşidinden oluşan koleksiyon bahçesi içeren "Tıbbi Aromatik Bitkiler Merkezi"nin kuruluşu tamamlanmış ve 13 Haziran 2010 tarihinde açılmıştır.
- Ankara'da Eskişehir yolu üzerinde Bilkent-Hacettepe Üniversiteleri arasındaki Bakanlığımız kampüsü yanında yaklaşık 2.000 dekar alanda "**Türkiye Milli Botanik Bahçesi**"nin kurulması çalışmalarına 2011 yılında başlanmıştır. Projenin detay çalışmaları için hazırlıklar tamamlanmıştır.

10.5. Eğitim ve Yayım Çalışmaları

Bakanlığımızca çiftçi eğitim ve yayım çalışmalarına özel önem verilmiştir. Bu kapsamda;

- 2003 yılında 29 Bin eğitim çalışmasında yaklaşık 656 Bin çiftçiye eğitim verilmiş iken,
- 2010 yılında 85 Bin eğitim çalışmasında yaklaşık **1,6 Milyon çiftçiye** eğitim verilmiştir.
- 2011 yılında ise Ekim ayı itibariyle 44 Bin eğitim çalışmasında yaklaşık 872 Bin çiftçiye eğitim verilmiştir.

2003-2011 döneminde toplamda yaklaşık **9,8 Milyon** çiftçiye değişik konularda eğitim verilmiştir. Bu eğitimlerde; tarım faaliyetlerinde kadının rolü ve öneminin bilinciyle kadın çiftçilere özel önem verilmiş olup, eğitim verilen çiftçilerin yaklaşık **1,5 Milyonunu kadın çiftçiler** oluşturmuştur.

Ayrıca, kırsal alandaki kadınların sorunlarını ve çözüm önerilerini özellikle çiftçi kadınların oluşturduğu bir platformda tartışmak amacıyla ülkemizde ilk kez "**Kırsal Alanda Kadın Çalıştayı**" 15-17 Ekim 2008 tarihlerinde Ankara'da yapılmıştır. Bu çalıştay çıktıları çerçevesinde; sorunları ve çözüm önerilerini ülkemizin değişik bölgelerinde tartışmak amacıyla 2009-2011 yılları arasında 9 ilimizde . (Eskişehir, Trabzon, Denizli, Tekirdağ, Tokat, Mardin, Kars, Gaziantep, Konya) bölgesel çalıştaylar yapılmıştır.

Ayrıca kadın çiftçilere götürülen eğitim yayım çalışmalarının sonuçlarını görmek, tarımsal konularda performanslarını değerlendirmek, kendilerine olan güven duygularını geliştirmek, birbirleriyle kaynaşmalarını sağlamak ve girişimcilik ruhunu aşılama üzere "Kadın Çiftçiler Yarışıyor" bilgi yarışması düzenlenmektedir. Yarışma kapsamında bugüne kadar 81 ilde 9 Binden fazla kadın çiftçiye ulaşılmıştır.

Tarımla ilgili muhtelif konularda üreticiyi bilgilendirmek amacıyla 100 adet kitapçıktan oluşan Çiftçi Eğitim Serisi hazırlanarak, 2009-2011 yıllarında toplam **1 Milyon Kitap** dağıtılmıştır.

Bakanlığımızın yeniden yapılandırılması kapsamında, eğitim ve yayım faaliyetlerinin daha etkin ve verimli bir şekilde yürütülebilmesi için, yeni müstakil bir daire olan “Eğitim, Yayım ve Yayınlar Daire Başkanlığı” kurulmuştur.

10.6. Sertifikalı Tarım Danışmanlığı

Bakanlığımızca; tarımda yaşanan hızlı gelişme ve değişimlere paralel çiftçilerimizin bilgi ihtiyacını karşılamak ve tarladan sofraya güvenilir gıda arzını etkinleştirmek için **Sertifikalı Tarım Danışmanlığı** uygulaması başlatılmıştır.

Tarımsal yayım sisteminde **yeni hizmet sunucularının** da etkin rol alması, **tarımsal yayım hizmetlerinin etkinleştirilmesi** ve tarımsal üretimde **verim ve kalitenin artırılması** amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmeti veren 600 kişi/kuruluş yetkilendirilerek, Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Sistemi içerisinde görev alacak 5.748 Tarım Danışmanı ve 2.858 Tarım Yayımıcısı sertifikalandırılarak belli bir aşamaya ulaşılmıştır.

Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Sisteminin çoğulcu etkin ve verimli bir yapıya kavuşmasını sağlamak için Bakanlığımız 2009 yılından itibaren Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmeti satın alan tarımsal işletme/çiftçileri desteklemektedir.

2009 yılı Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteği uygulamasının ilk yılı olması nedeniyle desteklenen işletme sayısı 3.145 iken, bu rakam 2010 yılında **21.777 tarımsal işletmeye** ulaşmıştır. 2011 yılında şu ana kadar **34.940 tarımsal işletme** bu desteklemelere başvurmuştur.

Bu kapsamda 2009 ve 2010 yıllarında toplam **11,6 Milyon TL** destekleme ödemesi yapılmıştır.

10.7. Web Tarım Televizyonu

Bakanlığımızca, tarımsal içerikli bilgi, doküman ve haberlerin günlük ve görsel olarak izlenirliğinin sağlanması amacıyla Web Tarım TV, www.tarimtv.gov.tr adresinde hayata geçirilmiştir.

Tarımsal gündem programları, örnek tarım uygulamaları gibi aktüel programlarla izleyicisine ulaşan Web Tarım TV, Bakanlığımızın yayın konusunda zengin arşivi ve uzman kadrosunun bir ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Web Tarım TV’de, tarımsal üretimden gıda güvenilirliğine, kırsal kalkınmadan hobi yetiştiriciliğine çeşitli başlıklarda hazırlanan yüzlerce film üreticilere ulaştırılmaktadır.

Tarım sektörüne yeni bir soluk getiren Web Tarım TV; fuar, bilimsel toplantı ve mesleki çalışmaları yakından takip etme fırsatını sunarak, tarım sektörünün tüm paydaşlarını ortak bir çatı altında buluşturarak, kamuoyunun tarımsal gündemi yakından takip edebilmesine ve tarımsal gelişmelerden anında haberdar olabilmesine imkân sağlamaktadır.

11. DİĞER ÇALIŞMALAR

11.1. Avrupa Birliği'ne Uyum Çalışmaları ve Yürütülen Projeler

35 fasılda yürütülen AB müzakerelerinde, Bakanlığımız sorumlu olduğu;

- Tarım ve Kırsal Kalkınma (Fasıl 11),
- Gıda Güvenilirliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı (Fasıl 12),
- Balıkçılık (Fasıl 13) fasıllarında çalışmalarına devam etmektedir.

Bu üç fasıl, gerek mevzuat yükü açısından, gerekse içerdiği konular itibariyle toplumun yeterli ve sağlıklı gıdaya erişimini düzenlemesi açısından müzakere sürecinin kilit fasıllarındandır.

30 Haziran 2010 tarihinde 12. Fasıl (Gıda Güvenilirliği, Veterinerlik, Bitki Sağlığı) müzakerelere açılmış olup, fasılın kapanış kriterlerine ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Bakanlığımız sorumluluğundaki diğer iki fasıl ise, Avrupa Birliği tarafından Kıbrıs şartına bağlı olarak askıya alınan sekiz fasıl arasında yer almıştır. Ancak bu iki fasılda Bakanlığımızca uyum çalışmalarına devam edilmektedir.

Fasıl 11'in fiili müzakerelere açılabilmesine yönelik önemli açılış kriterlerinden birisi olan "IPARD Ajansı'nın kurulup akredite edilmesi", Avrupa Komisyonu'nun Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumuna 2011 yılı Ağustos ayında verdiği yetki devri kararıyla tamamlanmıştır.

Türkiye-AB Mali İşbirliği kapsamında tarım alanında 2002 yılından bugüne kadar, Bakanlığımızın yürütücüsü ya da faydalanıcısı olduğu 147 Milyon Avro bütçeli 16 proje tamamlanmıştır. 65 Milyon Avro bütçeli 8 projenin uygulaması devam etmektedir. Bu projelerle Bakanlığımızın AB müktesebatını üstlenmeye yönelik idari ve kurumsal kapasitesinin artırılması hedeflenmiş ve bu hedef büyük ölçüde sağlanmıştır.

11.2. Tarım Alanında İkili İlişkiler ve Uluslararası Toplantılar

Ülkemizin tarım alanında diğer ülkeler ile; 63'ü tarım alanında teknik işbirliği, 32'si hayvan sağlığı, 21'i bitki sağlığı ve 4 tanesi de diğer anlaşmalar olmak üzere toplam 120 anlaşması bulunmaktadır.

2011 yılı içerisinde Sırbistan ile tarım alanında teknik işbirliği anlaşması imzalanmış olup, Fas, Azerbaycan ve Çin (2) ülkeleriyle olmak üzere toplam 4 adet anlaşmamız imza aşamasındadır. Yine 2011 yılı içerisinde tarımsal ilişkilerimizi güçlendirmek adına Bakan ve Büyükelçi düzeyinde toplam 36 kabul gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız özellikle son dönemde Afrika'da yaşanan kuraklık felaketi nedeniyle Somali'de meydana gelen açlık ve kıtlıkla mücadele için bu ülkeye bir heyet göndermiş ve incelemelerde bulunmuştur. İncelemeler sonucunda Bakanlığımız tarafından Somali için bir Eylem Planı hazırlanarak Somalili yetkililere iletilmiştir.

Ayrıca ülkemizden tarım alanında yardım talep eden ülkelere Bakanlığımızca, Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi (TİKA) ile işbirliği içerisinde her türlü teknik, bilgi, malzeme, donanım ve uzman desteği sağlanmaktadır.

Uluslararası ilişkiler kapsamında 2011 yılı içerisinde;

- Ülkemiz ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) arasında mevcut FAO-Türkiye Ortaklık Programı çerçevesinde 27 adet Proje yürütülmekte olup Yürütme, Yönlendirme ve Proje İzleme Toplantıları düzenlenmiştir.

- İktisadi İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) Tarım ve Ticaret Direktörlüğü tarafından “Türkiye Tarımsal Politika Reformlarının Değerlendirilmesi” konulu bir çalışma yapılmış olup, 29 Nisan 2011 tarihinde, raporun tanıtım toplantısı düzenlenmiştir.
- Bakanlığımızca, 09 - 13 Mayıs 2011 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilen “Birleşmiş Milletler 4. En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı”na, 16-18 Mayıs 2011 tarihlerinde Tahran’da düzenlenen “D-8 3. Denizcilik, Balıkçılık ve Tarım Bakanları Toplantısı”na, 23 Haziran 2011 tarihinde Paris’de düzenlenen “G-20 Tarım Bakanları Toplantısı”na, 25 Haziran- 02 Temmuz 2011 tarihleri arasında Roma’da gerçekleştirilen “FAO 37. Konferansı”na ve daha birçok uluslararası toplantı ve konferansa katılım sağlanmıştır.
- İslam İşbirliği Teşkilatı 6. Tarım Bakanları Konferansı 03–06 Ekim 2011 tarihleri arasında İstanbul’da 35 ülke, 13 Uluslararası Kuruluş, 23 Bakan olmak üzere toplam 213 katılımcının iştirakiyle gerçekleştirilmiştir.

Gerek katılım sağlanan, gerekse düzenlenen toplantılar neticesinde Türkiye, özellikle “En Az Gelişmiş Ülkeler ve İslam ülkeleri” nezdinde birçok görev ve sorumluluklar üstlenmiştir. Bunların arasında çeşitli tarımsal konularda bu ülkelere yönelik eğitimler düzenlenmesi, teknoloji ve deneyim paylaşımı, bu ülkelerin ihtiyaçlarına yönelik projeler yapılması ve teknik işbirliği yeralmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) arasında imzalanan Anlaşma çerçevesinde yürütülmekte olan FAO-Türkiye Ortaklık Programı’nın, FAO Orta Asya Alt Bölge Ofisi (SEC) üye ülkeleri Büyükelçilerine Tanıtımı ve Bilgilendirme Toplantısı 15 Kasım 2011 tarihinde Ankara’da gerçekleştirilecektir.

Ayrıca, “**Çiçek ve Çocuk**” temalı “**EXPO 2016 Antalya**” uluslararası sergisi için Bakanlığımız koordinatör kurum olarak belirlenmiştir. Ülkemiz açısından büyük bir prestij kaynağı ve tanıtım imkanı olacak ve 80 Bin ziyaretçinin katılımı öngörülen “**EXPO 2016 Antalya**”, sergi sonrasında Bakanlığımıza bağlı bir kuruluş olarak faaliyet göstermeye devam edecektir.

Bakanlığımızca “EXPO 2016 Antalya” hazırlık çalışmaları diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği halinde başlatılmış olup, Bakanlığımız bünyesinde bir EXPO ofisi kurulması ve “EXPO 2016 Antalya” ile ilgili bir Kanunu’nun çıkarılması planlanmaktadır.

11.3. Tarımsal İstatistiklerin ve Kayıt Sistemlerinin Geliştirilmesi

Çiftlik Muhasebe Veri Ağı ve Tarımsal İstatistiklerin İyileştirilmesi

Avrupa Birliği tarafından Ortak Tarım Politikasının şekillendirilmesi ve yönlendirilmesi için kullanılan araçların en önemlilerinden olan Çiftlik Muhasebe Veri Ağının ülkemizde kurulması amacıyla **Pilot Türk Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sistemi Kurulması Projesi** başlatılmıştır.

2007-2009 yılları arasında uygulanan AB destekli proje ile 9 pilot ilimizde (Adana, Konya, İzmir, Tekirdağ, Bursa, Giresun, Erzurum, Şanlıurfa, Nevşehir) Çiftlik Muhasebe Veri Ağı Sisteminin temelleri atılmıştır. 9 ilimizde kurulan sistemin ülke geneline yaygınlaştırılması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla **1 Milyon 450 Bin Avro** bütçeli tamamlayıcı mahiyetteki ikinci proje 2011 yılında başlamış olup proje kapsamına İstanbul, Samsun ve Malatya illeri de dâhil edilerek sistemin kurulduğu İl sayısı 12’ye çıkarılmıştır.

Halen 12 ilde 600 işletmede muhasebe verileri toplanmaktadır. Proje kapsamında çiftçilere sistemi tanıtmak adına 12 ilde farkındalık kampanyaları düzenlenmekte ve Ziraat Odaları, Önder Çiftçi Dernekleri gibi paydaşlar ile işbirliği halinde çalışılmaktadır. Ayrıca Çiftlik Muhasebe Veri Ağı sistemine dahil olan işletmelere katılım desteği olarak 300 TL ödenmektedir.

Bakanlığımızın bu projedeki 2012 yılı hedefi 1000 işletmeden verilerin toplanması ve değerlendirilerek yeni çalışmalara temel hazırlanmasıdır.

Diğer yandan, daha güvenilir tarımsal istatistik verilerinin üretilmesi ve AB istatistik mevzuatına ve metodolojisine uyum sağlanması amacıyla, **1 Milyon 150 Bin Avro** bütçeli İstatistik Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi başlatılmıştır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız ve Türkiye İstatistik Kurumu arasında, **Tarımsal İşletme Kayıt Sistemi Önceliğinde Tarım Bilgi Sisteminin Kurulması ve Güncelliğinin Sağlanması**'na ilişkin çalışmalar başlatılmıştır.

Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvan Kayıt Sistemi

2001 yılında başlatılan hayvan kayıt sistemi ile büyükbaş hayvanlar ve bu hayvanların bulunduğu işletmeler TURKVET veri tabanına kaydedilmektedir. TÜİK verilerine göre ülkemizde 11,4 Milyon olarak belirtilen büyükbaş hayvan varlığının tümü TURKVET veri tabanında 2 Milyon 850 Bin işletme üzerinde kayıtlı bulunmaktadır.

2010 yılı Ağustos ayında küçükbaş hayvanların kayıt altına alınması amacıyla "Koyun ve Keçi Kayıt Sistemi" kurulmuştur. Kayıt sistemi ile küçükbaş hayvanlar küpelenerek kayıt altına alınmakta, hareketleri izlenmekte, aşılama uygulamaları ile hastalık takipleri yapılmaktadır.

Su Ürünleri Bilgi Sistemleri

Avcılık verilerinin kayıt edildiği "Su Ürünleri Bilgi Sistemi (SUBİS)", Bakanlığımızın 2005-2007 yılları arasında yürütmüş olduğu "Balıkçılık Sektörü-Avrupa Birliği'ne Yasal ve Kurumsal Uyum" adlı proje kapsamında kurulmuştur. SUBİS vasıtasıyla, su ürünleri ile ilgili verilerin güvenilir şekilde toplanması, işlenmesi, iletilmesi ve dağıtımı sağlanmaktadır.

Ayrıca teknelerin izlenmesine yönelik uydu tabanlı "Gemi İzleme Sistemi" kurulmuştur. Orkinos avcılığı aktivitesine katılan yaklaşık 50 adet balıkçı gemisi bu sistemle izlenmektedir.

11.4. Üretici Örgütleri ve Üretici Konseyleri

5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu ve ilgili Yönetmelik kapsamında, **297** adet Hayvansal Üretim, **278** adet Bitkisel Üretim, **23** adet Su Ürünleri, **19** adet Organik Üretim olmak üzere ürün ve ürün grubu bazında **toplam 617 Üretici Birliği** ve **9 adet Üretici Merkez Birliği** kurulmuştur.

Son 8 yılda, 1163 sayılı Kanun kapsamında toplam **4.288** adet **tarımsal kooperatif**, **49 adet Kooperatif Bölge Birliği**, **2 adet Kooperatif Merkez Birliği** kurulmuştur.

5996 Sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu kapsamında, toplam **243** adet **İslah Amaçlı Yetiştirici Birliği**, **3 adet İslah Amaçlı Merkez Birliği** kurulmuştur.

Ayrıca, 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanan yönetmelikler kapsamında; pamuk, fındık, zeytin-zeytinyağı, turunçgiller, çay, süt, baklagil, hububat ve et ile ilgili **9 adet Ürün Konseyi** kurulmuştur.

5553 Sayılı Tohumculuk Kanunu kapsamında ise **7 adet Tohumculuk Alt Birliği** kurulmuştur.

11.5. GAP Eylem Planı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Güneydoğu Anadolu Projesi içerisinde planlanan yatırımların en kısa sürede hizmete sunulması amacıyla 4 Stratejik Gelişme Ekseninde 73 Projeden oluşan ve 2008-2012 yıllarını kapsayan **GAP Eylem Planı** uygulamaya konulmuştur.

Bakanlığımızca, GAP Eylem Planı kapsamında kırsal kalkınma yatırımları desteklenmektedir. Bu kapsamda 2008 yılından bugüne kadar;

- 426 adet yatırım projesi programa alınmış olup, bunun 399'u tamamlanmıştır. 16 proje devam etmektedir. Tamamlanan projelerde 4.595 kişiye istihdam sağlanmıştır.
- Makine ve ekipman destekleri kapsamında 11.256 adet projeye hibe desteği verilmiştir.
- 7 adet toplu basınçlı sulama sistemi ile 10.500 dekar alan sulamaya açılmıştır.

GAP Eylem Planı kapsamında Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesine yönelik toplam **172 Milyon TL** hibe desteği verilmiştir.

Eylem Planında, 2008-2011 yılları arasında 85 kooperatif projesine **159 Milyon TL** kredi tahsis edilmiştir.

GAP Eylem Planı kapsamında Şanlıurfa GAP Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü bünyesinde **Tarımsal Eğitim Merkezinin** temeli Nisan ayında atılmış ve 2012 yılında tamamlanarak faaliyete geçirilmesi planlanmıştır.

Yine GAP Eylem Planı Kapsamında Diyarbakır **Güneydoğu Tarımsal Araştırma Enstitüsünün GAP Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğüne** dönüştürülmesi kararlaştırılmış, Eylül ayında temeli atılmış ve 2012 yılında tamamlanarak açılması planlanmıştır.

11.6. Lisanslı Depoculuk

Türkiye genelinde lisanslı depoculuk sisteminin yaygınlaştırılmasına öncülük etmek amacıyla; 26.02.2010 tarihinde TMO-TOBB Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi kurulmuş ve faaliyete geçmiştir.

Bu kapsamda, 31 Ekim 2011 tarihi itibarıyla **16.815 ton** ürün emanete alınmış, 251 senet karşılığı 4.545 ton ürün geri çekilmiş olup, **12.270 ton** ürün stokta bulunmaktadır. 261 ürün senedi el değiştirmiş ve 9 senet karşılığında da kredi kullanılmıştır. Lisanslı Depoculuk faaliyetlerinin geliştirilip ülke geneline yaygınlaştırma çalışmaları sürdürülmektedir.

TMO tarafından hububatın lisanslı depoculuk sistemi kriterlerine uygun olarak sağlıklı bir şekilde depolanması ve depolanan ürünün kalitesinin korunması amacıyla; 2011-2013 yılları için planlanan **300 Bin ton kapasiteli modern depo yapımı** ile ilgili olarak 24 Ağustos 2011 tarihinde yapılan ihale sonuçlanmıştır.

Bununla birlikte TMO'nun iştirak edeceği Tarım Ürünleri İhtisas Borsası A.Ş.'nin kuruluş çalışmaları Gümrük ve Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda devam etmektedir.

11.7. İnsan Kaynakları

Bakanlık genelinde insan kaynaklarının zenginleştirilmesine ve daha verimli iş gücüne yönelik olarak;

- 2003–2011 döneminde farklı hizmet sınıflarından toplam **24.637 personel** alınmıştır.
- 2007–2011 yılları arasında TAR-GEL projesi kapsamında 5.824 Mühendis; 2.909 Veteriner Hekim olmak üzere toplam 8.733 teknik personelin köy/beldelere yerleştirmeleri yapılmıştır.
- 2009–2011 yılları arasında ise sözleşmeli personel statüsünde İl ve İlçe Merkezlerine 1.228 Mühendis, 899 Veteriner Hekim, 81 Sosyolog, Kuruluşlara ise 650 personel olmak üzere toplam 2.858 personel alınmıştır.

- 2007 – 2011 yılları arasında TAR-GEL projesi kapsamında; İl, İlçe Merkezleri ile Kuruluş Müdürlüklerine 657 sayılı Kanunun 4/B maddesine göre istihdam edilen 11.591 personelin 8.146'sı, 4 Haziran 2011 tarih ve 27954 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 632 sayılı Kanun Hükmünde Kararname gereğince kadroya geçirilmiştir.
- İl Müdürlüklerimizde görevlendirilmek üzere 83 adet Avukat alımı için işlemler devam etmektedir.
- Ayrıca, araştırma enstitülerine/istasyonlarına açıktan 500 adet geçici işçi kadrosu alınarak istihdamları sağlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından 6343 sayılı Kanunun 7. Maddesi uyarınca 1955 yılından itibaren yürütülen Veteriner hekimliği uzmanlık eğitiminde, 1981 yılında Yükseköğretim Kanununun yürürlüğe girmesi ve Ankara Üniversitesi Hayvan Yetiştirme ve Sağlık Bilimleri Uzmanlık Yüksek Okulunun kapatılması sonucunda, uzman veteriner hekim yetiştirmede sorunlar yaşanmış ve bu sorunu çözecek yasal düzenlemelerde bir ilerleme sağlanamamıştır.

Bakanlığımız ile YÖK arasında yapılacak protokol ile üniversitelerin sağlık bilimleri enstitülerinde veteriner hekimlik alanında yürütülen bilim uzmanlığı ve doktora programlarda, Bakanlığımızın ihtiyacı olan, sahaya ve sektöre hitap edecek "**Veteriner Hekimliği Meslek Uzmanlığı**" niteliğinde bir programın düzenlenmesi planlanmıştır. Yakın zamanda yürürlüğe girecek protokol ile Veteriner Hekimlik eğitimdeki bu sorun çözüme kavuşturulacaktır.

11.8. Bilgi İşlem Çalışmaları

Bilişim teknolojilerinin tarım sektörüne sağladığı hızlı ve güvenli hizmet fırsatlarını önemsiyoruz. Bu bağlamda, Bakanlığımız Bilgi Teknolojileri Altyapısı 2011 yılında tamamen yenilenerek daha hızlı, güvenli ve güçlü bir hale getirilmiştir.

Bunun yanında, Bakanlık Merkez ve İl/İlçe birimleri arasındaki internet bağlantıları geliştirilerek fiber kablolu ile hızlı internete erişim sağlanmıştır. Bu yolla yaklaşık 3 Milyon çiftçimize destekleme ödemeleri için kullanılan Çiftçi Kayıt Sistemi başta olmak üzere 28 adet veri kayıt sisteminin daha hızlı, güvenli, verimli, esnek ve kesintisiz hizmet vermesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız Veri Merkezinde bulunan donanım ve yazılım bileşenleri en yeni teknolojilere taşınmıştır. Çiftçi Kayıt Sistemini kullanan tüm merkez ve taşra kullanıcı sistemleri ile diğer Kurum ve Kuruluşların, Bakanlık Veri Merkezi hizmetlerinden daha verimli, hızlı ve güvenli hizmet alması ve bu sistemlerin daha kolay yönetilebilmesi sağlanmıştır.

12. 2012 YILI BÜTÇESİ

Bakanlığımızın 2012 yılı Bütçe Tasarısı, gider kalemleri itibariyle aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Gider Kalemleri	Miktar (1.000 TL)	Bütçe İçindeki Payı (%)
Cari Giderler	2.241.560	21,4
Cari Transferler Toplamı	7.334.921	70,0
Tarımsal Desteklemeler	7.180.393	68,5
Diğer	154.528	1,5
Sermaye Giderleri	578.604	5,5
Sermaye Transferleri	176.474	1,7
Borç Verme	153.300	1,4
TOPLAM	10.484.859	100,0

Cari Transferler Bütçesi'nin **7 Milyar 180 Milyon 393 Bin TL'si** tarımsal desteklemeler için kullanılacaktır. Ayrıca 2012 yılı içerisinde üreticilerin desteklenmesi için ek kaynakların oluşturulması hususunda çalışmalar yapılacaktır.

13. BAĞLI VE İLGİLİ KURULUŞLARIN FAALİYETLERİ

13.1. Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü (AOÇ)

Atatürk'ün öncülüğünde 1925 yılında kurulan Atatürk Orman Çiftliği arazilerinde kuruluş yıllarından başlayan ağaçlandırma, park ve rekreasyon çalışmalarında;

- 1925-2002 yılları arası 4.500 dekar,
- 2002-2010 yılları arası 18.500 dekar alan ağaçlandırılmıştır.

Ayrıca, toplam 15.700 dekar orman ve park alanlarının rutin bakım ve rehabilite edilmesinin yanında, 2008-2010 yılları arasında 7.300 dekar arazi ağaçlandırılarak AOÇ'nin toplam arazisinin %69'u olan 23 Bin dekar alanın orman, park ve rekreasyon alanlarına kavuşturma çalışmaları devam etmektedir.

Atatürk Orman Çiftliği meyve suyu ve bal fabrikası yenileme çalışmaları tamamlanmıştır. Süt fabrikasında; dondurma üretim ünitesi, yoğurt, tereyağı, peynir, pastörize süt üretim ünitesi tamamlanmış olup, süt fabrikası çalışanları için yemekhane ve dinlenme odaları bitirilmiştir. Süt fabrikası güçlendirme çalışmaları ihale aşamasındadır.

Ürün yelpazesini genişleten Atatürk Orman Çiftliği Türkiye'de ilk defa günlük pastörize keçi sütü, keçi süzme yoğurdu ve keçi tereyağını bayi ağı ile geniş kitlelere ulaştırmıştır. 2010-2011 yılı içerisinde 30 kalemden fazla ürün piyasaya arz edilmiştir.

Gazi Orman Çiftliği Parkı 6 dekar alan olarak 2011 yılı Eylül ayında ve Atatürk Orman Çiftliği çok amaçlı müze ve sergi salonu 5 Mayıs 2010 tarihinde kuruluş yıldönümü etkinlikleri kapsamında halkımızın kullanımına açılmıştır. Tarihi hamam ve Tarihi Alman Evi restorasyon projeleri tamamlanmıştır.

Bu çalışmalarla Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü park, orman, rekreasyon, kültürel ve sosyal donatı alanlarında oluşan yaşam merkezi olmayı hedeflemektedir.

Faaliyetlerini tamamen öz kaynakları ile yürüten Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğü'nün **2012 yılı Bütçe Tasarısı toplam 69 Milyon 350 Bin TL'dir. Bunun;**

- 68 Milyon TL'si cari bütçe,
- 1 Milyon 350 Bin TL'si yatırım bütçesidir.

Bütçede geçen yıla göre %10,5 artış öngörülmüştür.

13.2. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü (TİGEM)

Tarım sektörünün en önemli girdilerinden olan sertifikalı tohumluk, üstün vasıflı damızlık üretimi ve dağıtımı ana ekseninde faaliyet gösteren TİGEM tarafından son yıllarda önemli çalışmalar yürütülmüştür.

TİGEM tarafından dağıtılan sertifikalı hububat tohumluğu miktarı **son 8 yılda 2 kattan fazla artırılarak yıllık 175 Bin tona** kadar çıkarılmış, 2012 yılı için ise 220 Bin ton hububat ve 3 Bin ton kırmızı mercimek tohumluğu üretimi planlanmıştır. Çeşit seçiminde tarımsal kuraklığın olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla, kuraklığa toleranslı çeşitlerin üretimine ağırlık verilmiştir.

Hayvancılık sektörünün kaba yem ihtiyacının temel girdisi olan yem bitkileri tohumluğu dağıtımının ise 1.100 Tondan 2.500 Tona çıkarılması hedeflenmiştir.

Üstün vasıflı damızlık olarak, her yıl ortalama 3 Bin baş sığır ve 10 Bin baş koyun dağıtımı yapan TİGEM, 2010 yılında 6.288 Baş sığır ve 24.586 Baş koyun dağıtımı gerçekleştirmiştir. 2012 yılında ise 7 Bin baş sığır ve 25 Bin baş koyun dağıtımı hedeflenmiştir.

Hayvancılık ihtisas işletmesine dönüştürülmesi planlanan; Koçaş, Ceylanpınar, Karacabey, Anadolu, Türkgeldi ve Çukurova işletmelerinde 10 Bin ana baş'lık modern hayvancılık üniteleri kurulmuş ve bu üniteler 2011 yılı içerisinde hizmete açılmıştır.

TİGEM, 2010 yılında yetiştiricilerimizin damızlık sığır taleplerinin karşılanması için genetik vasıfları yüksek damızlık sığır ithalatı çalışmalarına başlamıştır. Bu kapsamda 29 Eylül 2010 – 20 Ekim 2011 tarihleri arasında toplam 17.877 Baş damızlık düve getirilmiştir. İthal edilen damızlıklar, TİGEM tesislerinde karantina süresinin dolmasının ardından yetiştiricilere satılmaktadır.

Koyunculukta ülkemizin en büyük ıslahçı ve yetiştirici kuruluşu olan TİGEM, mevcut 60 Bin baş olan ana kadrosunu 80 Bin başa çıkarmayı hedefleyerek, bu hedefe yönelik çalışmalara başlamıştır.

Üretimdeki verimlilik ve çeşitliliğin artırılması için öncelikle sulu tarım alanlarının artırılması gerektiğinden hareketle, arazi büyüklüğü, yeraltı suyu mevcudiyeti ve ekolojisi ile önemli bir konuma sahip olan Ceylanpınar Tarım İşletmesi'nde 2009 yılında **500 Bin dekar arazinin** sulanmasını kapsayan 300 Milyon TL ödenekli "**Ceylanpınar Sulama Projesi**" uygulamaya konulmuştur. 2011 yılı sonunda tamamlanması planlanan proje sürecinde; 2009 yılında 117 Bin dekar (%23), 2010 yılında 210 Bin dekar (%42) alan sulamaya açılmış olup, 2011 yılı sonu itibariyle ise 173 Bin dekar (%35) alanın sulamaya açılması işlemi tamamlanacaktır. Ceylanpınar Tarım İşletmesinde sulamaya açılan 500 Bin dekar arazinin 258 Bin dekarı Center-Pivot sulama sistemi, 202 Bin dekarı yağmurlama sulama sistemi ve 40 Bin dekarı ise damla sulama sistemiyle sulanacaktır. Ayrıca, GAP Eylem Planı çerçevesinde inşa edilmeye başlanan Mardin-Ceylanpınar Ana Sulama Kanalı'ndan alınan su ile 310 Bin dekar ilave alan sulanacaktır. Böylece İşletmenin toplam sulanan alanı 920 Bin dekara ulaşacaktır.

TİGEM'e ait 16 İşletme, 30 yıl süre ile kullanılmak üzere özel sektöre kiralanmıştır. Kiralanan bu işletmelerde 295 Milyon TL yatırım yapılmış olup, yatırımlar artarak devam etmektedir. Kiralanan bu işletmelerde 1.025 kişi istihdam edilmekte, 3.000 kişi ise mevsimlik olarak çalıştırılmaktadır. Yapılan yatırımlar ve teknolojik yenilenmeler neticesinde verimlerde artış sağlanmıştır. Ayrıca yeniden yapılandırma programı kapsamında bir tanesi iştirak olmak üzere (Kazımkarabekir–75.000 dekarlık kısım) 7 işletmenin (Sakarya, Hatay, Karaköy, Tahirova, Boztepe ve Atatürk) daha özel sektör yatırımlarına açılması planlanmıştır.

TİGEM'in 2012 yılı Bütçe Tasarısı toplam 1 Milyar 165 Milyon TL'dir. Bunun;

- 945 Milyon TL'si cari,
- 220 Milyon TL'si yatırım bütçesidir.

Geçen yıla göre cari bütçede %17, yatırım bütçesinde %42 ve toplamda %21 artış öngörülmüştür.

13.3. Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü (TMO)

TMO tarafından, 2011/2012 Hububat alım döneminde; hasatla birlikte piyasalar yakından takip edilerek üreticilerimizin depo ihtiyaçlarının karşılanması için 30 Mayıs 2011 tarihinden itibaren taahhütname ile 14 Temmuz 2011 tarihi itibariyle de müdahale alım fiyat ve politikaları açıklanarak peşin ve emanet alımlara başlanmıştır. Bu kapsamda, 2011 yılında Türkiye genelinde 220 sabit ve 99 geçici olmak üzere toplam **319 işyerinde ve TMO işyerlerine ilaveten 24 Ticaret Borsası olmak üzere toplam 343 noktada**, 31 Ekim 2011 tarihi itibariyle **940 Bin ton hububat alımı** yapılarak karşılığında **482 Milyon TL** ödenmiştir.

2005 yılından bugüne kadar uygulanan Makbuz Senedine Dayalı Kredi Sistemi çerçevesinde 2011 yılında toplam **1 Milyon ton** ürün (hububat, mısır ve çeltik) emanet alımı yapılarak, **469 Bin ton** ürün için; üretici, tüccar ve sanayiciye toplam **177 Milyon TL** kredi kullanılmıştır.

TMO tarafından önceki yıllarda hububat alımlarında sadece fiziksel analize göre fiyatlandırma ve depolama yapılmakta iken, 2011 yılından itibaren fiziksel analizin yanında kimyasal analiz de (proteini) fiyatlandırma ve depolamaya esas alınmıştır. Kaliteye Dayalı Yeni Alım Sistemine geçmek için tüm işyerlerine 300 adet protein tayin cihazı satın alınmıştır.

Uygulamaya konulan yeni alım sistemi ile insan faktörü minimum seviyeye indirilerek analizlerin büyük çoğunluğu (hektolitre, rutubet, protein, sedim, yaş öz) protein cihazı ile kısa sürede gerçekleştirilmiş ve kimyasal analizler doğrudan bilgisayar ortamına aktarılarak fiyatlandırma otomatik yapılmıştır.

Yeni Alım Sistemi 2011/12 döneminde TMO'nun ülke genelindeki bütün işyerlerinde başarıyla uygulanmış olup bu sayede;

- Alım hızı artırılmıştır.
- Üreticilerin ürünlerini satması için bekleme süresi azaltılmıştır.
- Süne kımıl oranı % 2'nin altında ve proteini % 12'nin üzerinde olan buğdaylara % 1-3 arasında ilave fiyat verilmiştir.
- Kaliteli üretim yapan üreticinin daha fazla kazanç elde etmesi temin edilmiştir.
- TMO yanında borsalar, lisanslı depoculuk şirketi ve ilgili sektör tarafından da aynı standartlara göre alım yapılmış, dolayısıyla hububat ticaretinde yeknesaklık sağlanmıştır.
- Satışlarda, tüccara ve sanayiciye istediği protein oranındaki ürünü daha kolay temin etme imkânı sunulmuştur.

Buğday standardında fiziksel analiz yanında kimyasal analiz (protein) zorunlu kalite sınıflandırmasına dahil edilerek kalitede kimyasal özellik (protein) ön plana çıkarılmıştır. Bu sayede üreticilerimiz daha kaliteli buğday üretimine teşvik edilerek Ülkemizin buğday kalitesinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

2011/2012 döneminde, piyasa fiyatlarının üreticiler lehine oluşması nedeniyle **mısır** müdahale alım fiyatının açıklanmasına gerek duyulmamıştır. Ancak müdahale alım fiyatlarının açıklanmasına ihtiyaç duyuluncaya kadar, piyasanın depolama ihtiyacının karşılanması, talep eden üreticilere %30 avans ödenmesi ve tüm kesimlere makbuz senedi karşılığı kredi kullanma imkânı sağlanması amacıyla 19 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla 2010/2011 dönemi mısır müdahale alım fiyatı olan 0,490 TL/Kg esas alınarak tüm kesimlerden emanet alımlara başlanmıştır. Bu kapsamda 31 Ekim 2011 tarihi itibarıyla **77 Bin ton emanet alım** yapılmıştır. Emanet alımlar devam etmektedir.

2011/2012 döneminde **çeltik** üretiminin geçen yıla oranla %5 artışla **900 Bin ton** (pirinç karşılığı 540 Bin ton) gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Ülkemiz yıllık pirinç tüketimi ise **600 Bin ton** civarındadır. Piyasa fiyatlarının TMO tarafından düşünülen müdahale alım fiyatı seviyelerinde ve biraz üzerinde seyretmesi nedeniyle bu aşamada müdahale alım fiyatı açıklamaya gerek duyulmamaktadır. Ancak, üretici, tüccar ve sanayicilerin depo ihtiyaçlarının karşılanması yanında, kredi kullanabilmelerine imkân sağlamak ve üreticilerin emanete bıraktığı ürün karşılığı %30 avans kullanabilmelerini sağlamak amacıyla 28 Eylül 2011 tarihinde emanet alımlara başlanmıştır. Bu kapsamda 31 Ekim 2011 tarihi itibarıyla **2.431 ton** emanet alım yapılmış olup emanet alımlar devam etmektedir.

2006/10865 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TMO'ya verilen **fındık** alım görevi, Yeni Fındık Stratejisinin uygulamaya konulduğu 2009/15202 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile sonlandırılmıştır. TMO, uygulamaya konulan stratejiyi de gözeterek **694 Bin tonluk stokunu**, %83 oranında değerlendirmiş ve **116 Bin ton** seviyesine indirmiştir.

TMO, fındıkla ilgili düzenleyici rolü ve görevini bu zamana kadar başarılı bir şekilde ifa etmiştir. Bu düzenleyici rolün de katkısıyla ülkemiz fındık ihracatı, tarihi bir rekor kırarak **281**

Bin ton seviyesinde gerçekleşmiş ve **1,78 Milyar Dolar** gelir elde edilmiştir. Bakiye fındık stokları da önümüzdeki dönemde piyasalarda oluşabilecek arz açığının karşılanmasında kullanılacaktır.

18/08/2011 tarihli ve 28029 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Haşhaş Kapsülü ve Tohumu Alımı ve Satımı Hakkında Kararname ile haşhaş ekimine müsaade edilen 13 ilde (Afyonkarahisar, Amasya, Burdur, Çorum, Denizli, Isparta, Kütahya, Tokat, Uşak, Balıkesir, Eskişehir, Konya ve Manisa) haşhaş ekimi yaptırılmıştır.

2011 yılında haşhaş kapsülü baş alım fiyatı 2,80 TL olarak açıklanmış olup, **41 Bin ton haşhaş kapsülü** alınmış ve karşılığında **110 Milyon TL** ödeme yapılmıştır. 2011 yılı Ekim ayı itibariyle **70,5 Ton morfin** ihracatı yapılmış olup **35,2 Milyon Dolar** gelir elde edilmiştir.

TMO’nun Genel Yatırım ve Finansman Programı çerçevesinde 2012 yılı Program Bütçe büyüklüğü öngörüsü **7 Milyar 36 Milyon TL**’dir. Bunun;

- 2 Milyar 689 Milyon TL’si ürün alımları,
- 1 Milyar 197 Milyon TL’si malzeme, gider ve yatırım bütçesi,
- 3 Milyar 150 Milyon TL’si ise gelir bütçesidir.

Ayrıca, 2012 yılı için Hazine Müsteşarlığı’ndan TMO’nun görev zararı alacakları karşılığı 1 Milyar 523 Milyon TL bütçe transferi öngörülmektedir.

13.4. Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü (EBK)

Kırmızı ve beyaz et sektöründe; piyasayı regüle etmek, üretimin devamlılığına katkı sağlamak ve üreticilere sürdürülebilir pazar imkânı sağlamak gibi önemli görevleri üstlenen Et ve Balık Kurumu (EBK), 2005 yılında özelleştirme kapsamından çıkarılarak, Bakanlığımız ilgili kuruluşu olmuştur.

2010 yılında EBK’ya 2006/11439, 2010/373 ve 2010/623 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları ile verilen yetkiler çerçevesinde; canlı kasaplık sığır ithalatı için serbest bırakılan Estonya, Letonya, Litvanya, Macaristan, ABD (Teksas, Alabama ve Washington eyaletleri hariç), Brezilya (Parana bölgesi hariç), Uruguay, Arjantin (Corrientes ve Misiones bölgeleri hariç) ve Şili’den 20.10.2011 tarihi itibari ile 135.932 büyükbaş canlı kasaplık sığır (61.600 Ton) getirilerek kesilmiş ve tüketime arz edilmiştir.

2009 ve 2010 yılları yatırım programı çerçevesinde 59,7 Milyon TL’lik yatırım ödeneği ile Adana, Ankara/Sincan, Sakarya ve Ağrı Kombinalarının modernizasyon ve otomasyonları tamamlanarak hizmete sunulmuştur. Ankara/Sincan Kombinasyonu en son teknoloji ile donatılmış ve günlük 50 ton kemiksiz et işleyecek kapasiteye ulaştırılmıştır.

2010 yılında Türkiye Kızılay Derneği, Türk Hava Kurumu, Diyanet Vakfı, İlim Yayma Cemiyeti ve Es Seyyid Osman Hulusi Efendi Vakfı adına toplam 9.269 adet kurbanlık hayvan vekaleten kesilmiştir. 2011 yılında Türk Hava Kurumu ve Diyanet Vakfı ile toplam 600 hayvanın kurban bayramında vekaleten kesilmesi konusunda protokoller imzalanmıştır.

EBK tarafından, tüketici nüfusun yoğun olduğu büyük şehir statüsündeki iller bazında 100 adet franchisee verilmesi kararlaştırılmıştır. Bugüne kadar büyükşehir statüsündeki illerde 56 adet franchisee mağazası açılmıştır.

2012–2014 yılları yatırım programı çerçevesinde kombinaların modernizasyonu ve rehabilitasyonu için toplam 70 Milyon TL yatırım ödeneği planlanmıştır.

Et ve Balık Kurumu'nun; 2012 yılı alım bütçesi 642 Milyon TL'dir.

2012 yılı Bütçe Tasarısı 147,5 Milyon TL'dir. Bunun;

- 110 Milyon TL'si cari
- 35 Milyon TL'si yatırım bütçesi
- 2.5 Milyon TL'si demirbaş alımıdır.

13.5. Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü (ÇAYKUR)

Yıllara göre değişmekle birlikte yaklaşık 1,2 Milyon ton olan yaş çay rekoltesinin %50-55'i ÇAYKUR'un 47 adet yaş çay fabrikasında işlenmektedir.

ÇAYKUR tarafından 2010 yılında 590 Bin ton, 2011 yılında ise 653 Bin ton yaş çay alımı gerçekleştirilmiştir.

2011 yılında hedeflenen 115 Bin ton satıştan Ekim ayı sonu itibariyle 73.915 tonu iç, 1.150 tonu dış satış olarak gerçekleştirilmiştir.

2011 yılı yaş çay alım kampanyası tamamlanmış olup, Ekim ayı sonu itibariyle üreticilere yaş çay alım bedelinin 619 Milyon TL'si ödenmiş olup, ödemeler devam etmektedir.

2011 yılında 14,7 Bin ton paketli siyah çay, 140 ton paketli yeşil çay ve 125 ton organik çay üretilmesi planlanmıştır.

ÇAYKUR'un 2012 yılı bütçesi toplam 1 Milyar 325 Milyon TL'dir.

Bunun;

- 1 Milyar 277 Bin TL'si cari bütçe,
- 18 Bin TL'si yatırım bütçesi,
- 30 Bin TL'si arsa ve demirbaş alımından ibarettir.

13.6. Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)

Avrupa Birliği'nin aday ve potansiyel aday ülkelere destek amacıyla oluşturduğu Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı Kırsal Kalkınma bileşeni kapsamında ülkemize 874 Milyon Avro Avrupa Birliği hibe desteği tahsis edilmiştir.

AB hibeleri ve ulusal kaynaklar kullanılarak, ilgili AB müktesebatının uygulanmasına, özellikle kırsal alanlarda sürdürülebilir kalkınmaya yönelik proje ve uygulamalara destek sağlanacaktır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu ile ilk etapta 20 İl'de, 2011-2013 döneminde ise bunlara eklenecek 22 İl ile birlikte toplam 42 İlde kırsal kalkınmaya yönelik yatırımlar desteklenecektir.

Yürütülen yoğun çalışma ve müzakereler neticesinde, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu merkez ve ilk etapta yer alan 20 il teşkilatının, kırsal kalkınma desteklerinin uygulanmasında yeterli donanım ve kapasiteye sahip olduğu Avrupa Komisyonu tarafından onaylanmış ve bunun neticesinde akreditasyon ve yetki devri süreci 2011 yılı Ağustos ve Eylül aylarında başarı ile tamamlanmıştır.

Yetki devri ile AB kırsal kalkınma desteklerinin ülkemiz yatırımcıları tarafından kullanılmasının önü açılmış ve AB üyelik sürecinde Tarım ve Kırsal Kalkınma alanında önemli bir aşama tamamlanmıştır.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından 2011 Temmuz ayı içerisinde iki, 2011 Ekim ayında da bir olmak üzere toplam üç başvuru çağrı ilanına çıkılmış ve başvurular

alınmaya başlanmıştır. Başvurulara yönelik yapılacak değerlendirme çalışmaları neticesinde uygun bulunan kırsal kalkınma projeleri desteklenecektir.

Ayrıca, 2011 “Avrupa Birliği İlerleme Raporu”nun “Fasıl 11: Tarım ve Kırsal Kalkınma” bölümünde, kırsal kalkınmaya ilişkin olarak kayda değer ilerleme sağlandığı ve Türkiye’nin, Katılım Öncesi Mali Aracı-Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) bağlantılı yapılarını güçlendirmeyi sürdürerek, AB fonlarının yönetimine ilişkin yetkiyi devraldığı belirtilmiştir.

Bununla birlikte Kurumun ikinci etapta destekleme kapsamına alacağı 22 il için taşra teşkilatının kurulması ve personel alımı işlemleri başlatılmış olup, bu 22 ilimizin 2012 yılında Avrupa Komisyonundan yetki devri alması ve AB kırsal kalkınma destekleriyle buluşturulması hedeflenmektedir.

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu’nun 2012 yılı Bütçe Tasarısı’nda;

- 125 Milyon TL cari bütçe,
- 5 Milyon TL yatırım bütçesi,
- 159 Milyon TL ise eş finansman katkısı öngörülmüştür.

13.7. Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK)

4733 sayılı Kanun ve diğer kanunlarla verilen görevleri yerine getirmek ve yetkileri kullanmak üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu (TAPDK) (15/04/2008-26848 tarih ve sayılı Resmi Gazete ve 5752 sayılı Kanun ile değişik) kurularak 2002 yılında faaliyete başlamış olup, 07/07/2011 tarih ve 27988 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tezkere ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına bağlanmıştır.

Tütün ve alkol piyasası, bugüne kadar devlet eliyle işlerliğini sürdürmesi ve ülke ekonomisi yönünden stratejik öneme haiz olması sebebiyle, toplumsal yaşamın duyarlı alanı olarak kabul edilmiştir. Devlet ve toplum açısından taşıdıkları önem dolayısıyla, Kurumun düzenleme alanındaki tütün ve alkol piyasaları, ülkemizde olduğu gibi dünyanın pek çok ülkesinde de ayrı bir kamu otoritesi eliyle ve özel olarak izlenmektedir.

Söz konusu piyasalardaki ürünler, yarattıkları yüksek katma değer dolayısıyla tarımdan enerjiye kadar uzanan geniş bir yelpazede, toplumun birçok kesimini doğrudan veya dolaylı olarak etkilemekle birlikte, tabii oldukları yüksek oranlı vergi nedeniyle de bütçe gelirlerinde önemli bir yer tutmaktadırlar.

Öte yandan, son yıllarda özellikle Dünya Sağlık Örgütü önderliğinde yapılan çalışmalar sonucunda uluslararası toplum tarafından önemi kabullenmiş olmasından kaynaklanan kamu sosyal sorumluluk anlayışının da etkisiyle 4733 sayılı Kanun’da, 2008 yılında ise 5752 sayılı Kanunla yapılan değişiklikler, TAPDK’nın tütün ve alkol kontrolü konusundaki görev ve sorumluluklarını artırmıştır.

Ayrıca; 4207 sayılı Kanununla, kişileri ve gelecek nesilleri tütün ürünlerinin zararlarından, bunların alışkanlıklarını özendirici reklam, tanıtım ve teşvik kampanyalarından koruyucu tertip ve tedbirleri almak ve herkesin temiz hava soluyabilmesinin sağlanması amacıyla TAPDK’nın, kamu düzeni ve toplum sağlığı açısından görev ve sorumluluk alanı daha da genişlemiştir.

Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumunun 2012 yılı Bütçe Tasarısı’nda bütçe tahmini **49 Milyon 770 Bin TL’dir**. Gelirlerin yaklaşık %96’sı faaliyet gelirlerinden, %4’ü ise diğer gelirlerden oluşmaktadır.

14. YENİ PROJELER

14.1. Tarım Arazilerinde Bölünmenin Önlenmesine Yönelik Yasal Düzenlemeler

Hükümetimizce tarım sektörünün temel sorunlarından birisi olan tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin önlenmesine yönelik önemli adımlar atılmış olup, 5403 sayılı Kanunda yapılan düzenleme ile tarım arazilerinin parsel büyüklüğünün 20 dekarın altına düşmemesi ile ilgili sınırlandırma getirilmiştir.

Ancak bu sorunun önüne geçmek ve kalıcı çözüm bulmak amacıyla önümüzdeki dönemde **tarım arazilerinin miras yoluyla bölünmesinin önlenmesine** yönelik yasal ve yapısal düzenlemeler hayata geçirilecektir.

Bu kapsamda ilgili bakanlıklar, STK ve üniversitelerle devam eden çalışmalar tamamlanmış olup, tasarının en kısa sürede yasalaşması sağlanacaktır.

14.2. Arazi Toplulaştırma ve Planlama Çalışmalarında Yeni ve Daha Etkin Bir Yaklaşım

Tarım arazilerinde parçalılığın önlenmesi için önemli çalışmalar yapılmış ve arazi toplulaştırma çalışmalarında önemli bir mesafe kat edilmiştir.

Önümüzdeki dönemde arazi toplulaştırma çalışmalarında yeni ve daha etkin yöntemler uygulamaya konulacak ve tarla tarımı yapılan alanlarda arazi toplulaştırma çalışmalarına hız verilecektir.

Bu kapsamda 2012 yılı sonuna kadar **2 Milyon hektar** alanın toplulaştırma projelerinin tamamlanması hedeflenmektedir. Bundan sonraki dönemde ise her yıl için **1 Milyon hektar** alanın toplulaştırma projelerinin ihale edilerek çalışmalar başlanması planlanmaktadır.

Toplulaştırma çalışmalarının, GAP, DAP, KOP illerinde öncelikli olmak üzere, DSİ sulama programlarına paralel olarak tamamlanması planlanmakta olup, toplulaştırma uygulanacak illerdeki teknik personellere de bu konularda eğitimler verilecektir.

14.3. Tarım Ürünlerinde Piyasa Düzenleme Mekanizmaları

Bitkisel ürünler ile et ve sütte fiyat dalgalanmalarının olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması ve ürün arzı ile çiftçi gelirlerinde istikrarın sağlanması amacıyla **piyasa düzenleme mekanizmaları** oluşturulacaktır.

Bu kapsamda TMO'nun, bitkisel ürün piyasalarında istikrar sağlanmasına yardımcı olacak şekilde piyasayı güçlendirici ve düzenleyici niteliği olan bir kurum şeklinde yeniden yapılandırılması, EBK'nın ise et ve süt piyasalarını düzenleyen bir kuruma dönüştürülmesine yönelik Kanun Taslağı çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmaların tamamlanmasının ardından ilgili yasa tasarıları TBMM'ye sevk edilecektir.

Bu yasa ile fiyat dalgalanmalarının azaltılması ile ürün arzı ve çiftçi gelirlerinde istikrarın sağlanması, AB üye ülke uygulamalarına dayalı olarak, pazarlama standartlarının oluşturulması, fiyat izleme sisteminin kurulması, üretici örgütlerine ilişkin mevzuatın yeniden düzenlenmesi ile piyasayı düzenleyici niteliği olan kurum ve kuruluşların idari ve teknik kapasitesinin güçlendirilmesi sağlanacaktır.

14.4. Uluslararası Seviyede Hayvan Hastalıklarıyla Mücadele

Bilindiği üzere Trakya'nın şap hastalığından aşılı arılığı 25 Mayıs 2010 tarihinde OIE tarafından onaylanarak sertifikalandırılmıştır. Bu kapsamda "Türkiye'de Şap Hastalığının Kontrolü Projesi Faz-2" uygulamaya konulmuştur. Bununla birlikte "Koyun ve Keçilerin Küpelenmesi ve Aşılması Projesi" devam etmekte olup, "Kuduz Hastalığına Karşı Oral Aşılama Projesi" de onaylanmıştır.

Önümüzdeki dönemde aşılı arılık statüsünün Marmara Bölgesinin tamamını içine alarak burada bir tampon bölge oluşturulması hedeflenmektedir. Yine AB destekli “Veteriner Strateji Planının Oluşturulması Projesi” de uygulamaya konulacaktır.

Bu kapsamda, özellikle AB’ye uyum çalışmaları doğrultusunda **Türkiye’nin tamamının Şap hastalığından arı hale gelmesi** için çalışmalar yürütülecek, hayvan hastalıkları ve hayvan refahı standartları uluslararası seviyeye çıkarılacaktır.

Ayrıca, hayvan hastalıklarının yaygınlığı, hastalıkların erken ve doğru teşhisini sağlayacak, gelişen teknolojilere uygun teşhis metotlarının geliştirilmesi, hayvan hastalıklarına karşı aşı, serum ve biyolojik madde üretiminde kalite geliştirme, yeni ürün elde etme ve kontrol tekniklerinin geliştirilmesine yönelik araştırma projeleri yürütülecektir.

14.5. Tarım ve Hayvancılığa Dayalı İhtisas Üretim Bölgeleri

939 sayılı Kanun hükmünde Kararname ile Tarım ve hayvancılığa dayalı ihtisas organize sanayi bölgeleri ile ilgili yetkiler Bakanlığımıza geçmiştir. En kısa sürede bu konu ile ilgili ikincil mevzuat oluşturulacak ve uygulama başlatılacaktır.

Bu kapsamda, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığında yürütülmekte olan Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgelerine ilişkin mevcut iş ve işlemlerin bütçeleri ile birlikte 6 ay içerisinde Bakanlığımıza devredilmesi ile yasal süreç tamamlanmış olacaktır.

Ayrıca, Uygulama Yönetmeliği hazırlanacak ve 3 ilde pilot uygulama olarak 3 adet ihtisas üretim bölgesi kurulma çalışmaları başlatılacaktır.

14.6. Tarımsal Örgütlenme Yapısının Etkinleştirilmesi

Tarımda yapısal sorunlar içerisinde yer alan örgütlenme konusunda son 9 yılda yapılan önemli çalışmaların yanında önümüzdeki dönemde de üretici örgütlenme yapısının daha etkin bir hale getirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır.

Bu kapsamda;

- Tarımsal örgütlenmedeki eksiklikler tamamlanacak,
- Tarımsal örgütlerle ilgili etki analizi yapılacak,
- Tarımsal örgütlerle ilgili etkin izleme ve değerlendirme sağlayacak veritabanları hazırlanacaktır.

14.7. Su Ürünlerinde Sürdürülebilir ve Rekabetçi Bir Üretim Yapısının Geliştirilmesi

Ülkemizin en hızlı gelişen sektörlerinden olan su ürünlerinde, ticari olarak üretimi yapılan türlerin başında, çipura, levrek, alabalık, orkinos ve midye gelmektedir. Ülkemizde 2010 yılında 167 Bin ton su ürünleri yetiştiricilik üretimi yapılmış olup, yetiştiricilik üretimi giderek gelişmekte ve büyümektedir. Bu kapsamda önümüzdeki dönemde;

- Su ürünleri yetiştiricilik taleplerini karşılayabilmek için yeni alanlar belirlenecek,
- Yetiştiriciliği yapılan türlerin yetiştiricilik teknikleri geliştirilecek,
- Yeni türlerin yetiştiriciliğe kazandırılması sağlanacak,
- Araştırma ve deneme çalışmaları yapılacaktır.

14.8. 2013-2017 Bakanlık Stratejik Planı

170 yıldan fazla geçmişle insanımızın sağlıklı, yeterli ve kaliteli beslenmesinin teminatı olan ve 639 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile yeniden yapılandırılan Bakanlığımızın 2013-2017 Dönemi Stratejik Planı, Bakanlığımızı ve tarım sektörünü 2023 Vizyonumuzda belirlenen hedeflere ulaştıracak şekilde, paydaşlarımız ve tarımın bütün dinamikleriyle işbirliği içinde hazırlanacaktır.

15. HEDEFLER ve TARIMDA 2023 VİZYONU

Önümüzdeki dönemde; gıda güvenliğinin sağlanması, tarımsal yapının etkinleştirilmesi, sektörün geliştirilmesi ve kırsal kalkınmanın sağlanması yönünde çalışmalarımız artarak devam edecektir.

Bu çerçevede önümüzdeki dönemde;

- Gıda, yem, gıda hijyeni ve veteriner hizmetleri ile bitki sağlığına ilişkin idari ve kurumsal altyapı güçlendirilecek, özel kesimin uyum maliyetleri desteklenecektir.
- Gıda güvenilirliğini sağlamaya yönelik kontrol ve denetim hizmetleri ile laboratuvarların etkinliği artırılacak, gıda güvenliğinde farkındalığın artırılmasına yönelik 81 ilde eğitimler ve seminerler düzenlenecektir.
- Tarımsal arazilerinin bölünerek parçalanmasını önlemeye yönelik yasal çalışmalar tamamlanacaktır.
- Üretimde verim ve kaliteyi artırmaya yönelik çeşit, tür, yöntem ve teknolojiler geliştirilecek ve yaygınlaştırılacaktır.
- Tarımsal destekleme politikaları, AB'ye katılım sürecinin gerekleri de göz önüne alınarak, üretimde etkinliği, verimliliği ve kaliteyi artırmaya yönelik olarak düzenlenecektir.
- Fark (prim) desteklerinde havza bazlı üretim ve destekleme modeline kademeli olarak geçiş sağlanacaktır.
- Tarım ürünlerinin yerinde değerlendirilmesi, tarım-sanayi entegrasyonunun sağlanması ve etkin su kullanımı amacıyla, kırsal kalkınma yatırımları, makine-ekipman ve modern sulama sistemlerinin desteklenmesine devam edilecektir.
- Tarımsal ürün piyasalarında istikrar sağlanmasına yardımcı olacak şekilde piyasayı güçlendirici altyapılar oluşturulacaktır.
- Ülkemizin kırmızı et üretimini artırmaya yönelik, besi hayvancılığı, etçi ırk sığır yetiştiriciliği ile küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinin geliştirilmesine yönelik desteklemelere devam edilecektir.
- Besi ve süt hayvancılığının dengeli bir şekilde gelişmesi sağlanacaktır.
- Mera Kanununda değişiklik yapılarak hayvancılık sektörünün talepleri ve kaliteli kaba yem ihtiyacının tamamının karşılanması sağlanacaktır.
- Tarım ve Hayvancılığa Dayalı İhtisas Üretim Bölgeleri ile ilgili tüm iş ve işlemlerin Bakanlığımıza devredilmesi sağlanacaktır.
- Arz açığı olan ve katma değeri yüksek ürünlerin üretimi teşvik edilecektir.
- Bitki hastalık ve zararlıları ile mücadele hizmetleri geliştirilecek, bitkisel ürünlerde gıda güvenliğinin sağlanması amacıyla üretimin her aşamasında kullanılan bitki koruma ürünleri kontrol altına alınacaktır.
- Hayvan hastalık ile mücadele hizmetleri geliştirilecek, Trakya hayvan hastalıklarından ari hale getirilerek damızlık hayvan arz merkezine dönüştürülecektir.
- Veteriner Strateji Planı hazırlanacak, büyükbaş ve küçükbaş hayvanların kimliklendirilmesi ve kayıt altına alınması sağlanacaktır.
- Hayvan ve hayvansal ürünlerin ülkeye girişinde gerekli kontrollerin yapılması amacıyla AB'ne uyumlu yeterli sayıda Veteriner Sınır Kontrol Noktaları kurulacaktır.
- Yaş meyve ve sebze sözleşmeli üretim yaygınlaştırılacaktır.
- Tarım sigortası uygulamaları geliştirilerek yaygınlaştırılacaktır.
- Su ürünleri üretimi çevreye uyumlu, sürdürülebilir şekilde artırılacak, yeni türlerin yetiştiriciliği geliştirilecektir.
- Organik Tarımın ve İyi Tarım Uygulamalarının tarımsal üretimdeki payı artırılacaktır. Organik tarımın geliştirilmesine ve yaygınlaştırılmasına yönelik eylem planı hazırlanacaktır.

- Sertifikalı tohumluk ihtiyacı iç üretimle karşılanacak, tohum tanıtım stratejisi oluşturulacak, özel sektör üretiminin ağırlıklı olduğu bir yapının kazandırılması ve alt yapısının geliştirilmesi sağlanacaktır.
- Sertifikalı fide ve fidan kullanımını artırılarak, iç ve dış pazar taleplerini karşılamaya yönelik üretim sağlanacaktır.
- Tarımsal kooperatiflerin ve üretici örgütlerinin kapasitelerini geliştirerek, tarımsal ürünlerin üretim ve pazarlanmasında etkinliğini arttırılacaktır.
- Özellikle sulamaya açılan alanlarda olmak üzere, tarımsal eğitim ve yayım hizmetlerinin etkinliği artırılacaktır.
- IPARD Programı kapsamında AB kırsal kalkınma fonlarının ülkemiz yatırımcılarına kullandırılması sağlanacaktır.
- Hayvancılık ve et sektöründe üreticilerimize garanti pazar, tüketicilerimize ise sağlıklı ve güvenilir gıdalar sunmak amacıyla EBK tarafından 2011 yıl içerisinde uygulamaya koyulan Franchising sisteminde ülke genelindeki satış mağazası sayısı 2012 yılı sonuna kadar 17 ilde 100 adede çıkarılacaktır.
- Avrupa Birliği uyum çalışmaları kapsamında gerekli idari, hukuki ve teknik düzenlemelere devam edilecektir.
- Ülkemiz açısından büyük bir prestij kaynağı ve tanıtım imkanı olacak “Çiçek ve Çocuk” temalı “EXPO 2016 Antalya” için çalışmalar yapılacaktır.
- TARGEL Projesi kapsamında İstihdam edilecek toplam personel sayısının 10.000’e çıkarılması yönünde çalışmalar sürdürülecektir.
- Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sisteminin hayata geçirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- Tarımsal istatistiki verilere dair nitelik ve nicelik sorunları giderilecek, tarım politikalarının yürütülmesine ilişkin bilgi altyapısı ile idari yapı geliştirilecektir.
- Araştırma ve geliştirme faaliyetleri çerçevesinde;
 - Doku Kültürü Laboratuvarı, enerji Tarımı Araştırma Merkezi ve Yonca Tohumluğu Üretim Merkezi açılacaktır.
 - Bitkisel Biyoteknoloji Merkezi, Şanlıurfa’da Ulusal Çiftçi Eğitim Merkezi, Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi, Soğuk Test Merkezi, Biyolojik Mücadele Merkezi, Yonca Tohumluğu Üretim Merkezi, Uluslararası Tarımsal Araştırma Merkezi ve Türkiye Geofitleri Bahçesi kurulacaktır.
 - Bakanlığımıza ait 2.000 dekar arazi üzerinde uluslararası standartlarda Türkiye Milli Botanik Bahçesi kurulacaktır.

TARIMDA 2023 VİZYONU

Ufuk çizgimiz olan 2023’e doğru ilerlerken;

- Nüfusunu yeterli, kaliteli ve güvenilir gıda ile besleyen,
- Tarım ürünlerinde net ihracatçı konumunu daha da geliştiren,
- Rekabet gücünü artırmış,
- Dünyada ve bölgesinde tarım alanında söz sahibi

bir TÜRKİYE temel hedefimizdir.

BU HEDEFLERE ULAŞTIĞIMIZDA TÜRKİYE:

- Dünyada Tarımsal Ekonomik büyüklükte ilk 5 ülke arasında yer alan,
- Tarımsal Gayrisafi Yurtiçi Hasılası 150 Milyar Dolara ulaşmış,
- Tarımsal ihracatı 40 Milyar Doları aşmış,
- Tarımsal desteklemeleri artırılmış ve bütün bölgelerde ve tüm ürünlerde “Tarım Havzaları Üretim ve Destekleme Modeli”nin uygulandığı,

- Kırsal kalkınma destekleri kapsamında, 2011-2015 döneminde 3 Bin yeni tarımsal tesisin açıldığı, 30 Bin yeni istihdamın sağlandığı,
- Gıda güvenilirliğini temin eden ve vatandaşlarına AB standartlarında gıda sağlayan,
- Parçalı arazilerini birleştirerek Arazi toplulaştırma çalışmalarını tamamlamış,
- 8,5 Milyon hektarlık sulanabilir alanının tamamı suya kavuşmuş,
- Bütün bölgeleri Şap hastalığından arî hale getirilmiş,
- Fiyat iniş-çıkışlarını üretici ve tüketici lehine kontrol edip, dengeleyen, üretici ve tüketicinin ortak menfaatlerini koruyan piyasa düzenleme mekanizmalarının var olduğu,
- Çiftçisine yeterli tohumu sağlamasına ilaveten en önemli tohum ihracatçısı ülkeler arasında yerini almış,
- Su ürünleri üretiminde AB’de birinciliğe ulaşmış,
- Tarım ürünlerinde fiyat istikrarını sağlamak üzere; Tarım Ürünleri Lisanslı Depoculuk Sistemini hayata geçirmiş

BİR ÜLKE OLACAKTIR.